БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 266 (8486)
НОЯБРИИН 12
ВТОРНИК
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Заатагүй өөрын үрэһэ бэлдэе

Агууехэ Октябриин алдарта 40 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтахын түлөө тэмсэжэ, республикымнай олохон колхоз, совхозууд ерээхэ тарилгадаа хүсэд хүрэхэ үрэһэ хааһан байна.

Байкало-Кударын, Түнхэнэй аймагай колхозууд бүхы дээрээ орооһо таряанай үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хаагаа. Мүн Бичурын, Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй болон бусад аймагуудай колхозууд үрэһэ хааха түсэбөө дүүргэхэеэ байна.

Нютагайнгаа эрхэ байдалда тааралһан, һайн сортын үрэһөөр тарилга хэжэ, жэлһээ жэл бүри үндэр баян ургаса абадаг колхозууд аймаг бүридэ олдохо. Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм», Хориин аймагай Карл Марксын, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ, мүн Түнхэнэй аймагай олонхи колхозууд өөһэдынгөө эрхим сортын үрэһөөр тарилга хэжэ, зэргэлжэ һуудаг колхозуудһаа хараа байса ехэ ургаса абадаг. Эдэ колхозууд мүнөө жэлдэшье үрэһэ хүрэнгээ нарин нягтаар бүридхэжэ, һайнаар баригдаһан амбаар болон складуудта хадагаланхай.

Теэд, эдэ түрүүшүүлэй хажуугаар орооһо таряанай биратай ургаса туйладаггүй, жэл бүри гүрэнэй туһаламжада найдаад лэ, торхоо тодоод, һанаа амархан һуудаг хүтэлбэрилэгшэд үшөөл бии байһаар. Зэдын, Кударын, Бичурын аймагай хэдэ хэдэн колхозууд доторойнгоо арга боломжонуудые хэрэглэжэ, үрэһэ хааха түсэбөө үни хада дүүргэхээр байһан аад, мүнөө хүрэтэр дүүргээгүй. Сэлэнгын аймагай колхозууд үрэһэ хааха түсэбөө хахадлаашьегүй байхадаа хэндэ найдажа байнаб? Эндэхи колхозууд хүршэ аймагуудһаа үрэһэнэй таряа, хартаабха худалдажа абахые юундэ оролдоногүйб? Энэнь мэдээжэ. Урда жэлэйхидээл адли «гүрэн туһална бэзэ» гээд лэ иимэ ехэ гээгдэлдэ орожо байнхай. Партиин айком, тэрэнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Могнонов колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй иимэ һанал бодолые буруушаажа, үрэһэ хааха түсэбөө дүүргэхэ тушаа шанга эрилтэ үшөөл табинагүй.

Мүн иимэрхүү байдал Иволгын, Кяхтын аймагай колхозуудаар үзэгдэнэ.

Республикын колхозуудта хартаабхын үрэһэн тон багаар хаагдаа. Һүүлэй мэдээгээр хартаабхын үрэһэ хааха түсэб оройдоол жараад процент дүүргэгдээ. Яруунын, Хэжэнгын, Зэдын колхозууд бүришье бага үрэһэ хааһан байха юм.

Тиин хаагдаһан үрэһэ хүрэнгээ тарилгын шанарта хүргэхэ, хүсэд һайнаар сэбэрлэхэ хүдэлмэри мууса ябуулагдажа байна. Иволгын аймагай олон колхозууд үрэһэ багатай байбашье, шиигтэй таряагаа сэбэрлэнгүй тоог дээгүүр хэбтүүлээд, гутаажа байна бшуу. Иимэ ушар «8-е марта», «Авангард» колхозуудта үзэгдэнэ.

Яруунын мяха-һүнэй совхоздо, мүн тэндэхи «Улаан Яруунa» колхоздо үрэһэнэйнь таряан тоог дээгүүр тараагаатай, саһа шоройдо даруулжа, шубуу шонхорто эдюулжэ хэбтэнэ ха юм. Совхозой главна агроном нүхэр Кузьменок хэды шэнээн үрэһэтэй байһанаа мүнөө болотор һайса тодорхойлоогүй, миин багсаамжаар тэрэнээ тооложо һуудагынь гэмшэлтэй.

Иимэ нобшо, унжагай байдалые тэсэхын аргагүй. Юуб гэхэдэ, эрхим шанартай өөһэдынгөө үрэһэтэй боложо шадаагүй сагтаа ороoһо таряанай болон бусад ургамалай үндэр баян ургаса абахань бэрхэтэй ха юм.

Ороoһо таряанай, хартаабхын үрэһэ хүсэд хүрэхөөр хаажа абаха, дуталдаһыень хүршэнэрһөө худалдажа абаха гээшэ колхоз, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, аймагуудай партийна болон советскэ органуудай хойшолуулагдашагүй хэрэг болоно. Доторойнгоо арга боломжонуудые хэрэглээгүй аад, гүрэнэй амбаар тээшэ хараад һуудаг хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга хэмжээ абахаар саг ерээ.

Колхоз, совхоз бүхэн бии байһан үрэһээ сэбэрлэжэ, хүсэд һайн шанартай болгохо хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлхэ зэргэтэй. МТС-үүдэй таряа сэбэрлэдэг хүсэтэ машинанууд бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглагдаха, тэрэнэй хүдэлмэриин хойноһоо агрономууд онсо хиналта табиха уялгатай. Сэбэрлэгдэһэн бүхы таряан шэгнэгдэжэ, шанараараа илгагдаад, амбаар, складуудые даагшадта актаар тушаагдаха ёһотой. Үрэһэнэй таряа, хартаабха хадагалагдаһан амбаар, складууд һайса харууһалагдаха, элдэб аюулһаа һэргылэгдэхэ зэргэтэй.

Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд! Бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэн, ойрын үдэрнүүдтэ үрэһээ хүсэд хүрэхөөр хаажа, тэрэнээ тарилгын шанарта хүргэхын, һайн сортын үрэһөөр андалдахын түлөө эрид хэмжээ абая.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй арадай сүүдүүдые һунгаха тухай

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиум иигэжэ тогтообо:

РСФСР-эй арадай сүүдүүдые 1957 оной декабриин 15-най үдэр, воскресенидэ һунгаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.
РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной октябриин 30.

АЖАЛАЙ ШЭНЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАХЫН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЕ

Вагон заһабарилагшад жэшээ харуулна

ПВЗ-гэй вагон заһабарилагшад абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Октябрь һарын эхеэр тэдэнэй хүдэлмэридэ бага зэргын бэрхэшээл тохёолдоошье һаань, тэрэ дутагдалаа түргөөр усадхажа шадаа. Һарын түрүүшын 10 хоногой хүдэлмэриин дүнгые үйлэдбэриингөө зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэхэдээ, саашадаа социалистическэ мүрысөөндэ бүри ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ шиидээ һэн. Тиигэжэ цехын бригаданууд өөһэд хоорондоо шангаар мүрысэжэ, сүүдхэ бүхэнэйнгөө графигые үлүүлэн дүүргэдэг болоо. Вагон заһабарилагшадай гаргаһан оролдолго миин үнгэрөөгүй. Үнгэрэгшэ һарын һүүлшын 10 хоногой даалгабариһаа гадуур 3 вагон капитальнаар заһабарилагдаба.

Вагон задалдаг участогта хүдэлмэрилдэг нүхэр Соболевой бригада һайнаар хүдэлмэрилнэ. Слесарьнүүд нүхэд Рудин, Козлов, Баранников болон бусад халаан бүхэнэйнгөө нормые холо үлүүлэн дүүргэжэ, бусадта оролдосотой ажалай эрхим жэшээ харуулна.

П. Чебунин.

Уялгаяа дүүргэв

Кударын аймагай «Путь к Коммунизму» колхозой түрүү һаалишад Н. Игумнова, К. Бабарыкина, Т. Посохова ба бусад үнеэн бүриһөө 1900—2200 литр хүрэтэр һү һаагаад байнхай.

Бүри октябриин 20 болотор колхоз үнеэн бүриһөө 1752 литр һү һаажа, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, 157 процент ехэ һү абаа. Тиигэжэ һү һааха жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргээ һэн. Гүрэндэ тушааха, худалдаха һүнэй түсэб 288 процент болонхой.

Мүнөө колхозой һаалишад амжалтаяа улам арьбадхажа, жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө 400 литр һү һаахын тулада шармайн оролсонхой.

Мүн һаалишадһаа дутахагүйгөөр колхозой хонишод ажаллана. Энэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда зэргээр 3430 грамм нооһон хайшалагдажа абтаа.

Гүрэндэ нооһо тушааха түсэб 129 процент дүүргэгдээ. Хониной тоо толгой, үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал, 124 процентээр олошороо. Түрүү отаранууд бүришье һайн амжалтатай. М. Талыповай бригадын хонишод хонин бүриһөө 3910 грамм, М. Чекинэй бригадын хонишод хонин бүриһөө 3740 грамм нооһо хайшалһан байна.

Ерэхэ жэлдэ үшөө ехэ амжалта туйлахын тулада колхознигууд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэриие һайнаар дүүргээ. Эндэ 100—100 үнеэнэй хоёр байра шулуугаар, модоор баригдажа дүүрээ, мүн гахайн шэнэ байра баригдаа. Мүнөө үнеэдэй байрада тэжээл буйлуулха цех баригдажа, худаг малтагдажа дүүрэхэ болоо.

С. Таханов.

Бичурын сахарна заводто

Бичура тосхонһоо арбаад километрын газарта Хёлго голой эрье дээрэ сахарна заводой хүдэлмэрилэгшэдэй ехэхэн тосхон оршодог юм. Заводой томо корпусой хоолойгоор утаан үдэр һүнигүй бадхана. Һүниндөө электрын гал холоһоо ялалзан харагдадаг.

Сахарна заводой коллектив Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, заводоо сахар үйлэдбэрилгэдэ бэлэн болгохын түлөө ехэ хүдэлмэри ябуулба. Энэ жэлдэ заводой олохон цехүүдэй томо томо түхеэрэлгэнүүд шэнэдхэн заһабарилагдаһан байха юм. Гадна, Бийскэ заводой коллектив ууралай томо котел эльгээгээ. Тэрэнь мүнөө тодхогдожо, завод нилээдгүй ехэ хүсэтэй болонхой.

— Нёдондо жэлдэ завод 41,7 мянган центнер сахарна свёкло тушаан абаһан юм. Мүнөө жэлдэ 60 гаран мянган центнер свёкло колхозуудһаа абтахань,—гэжэ заводой директор нүхэр Дмитрий Карпович Чубов хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ заводой коллектив сахар үйлэдбэрилгээ горьтойгоор дээшэлүүлхэ юм. Хэрбээ нёдондо 3900 центнер сахар үйлэдбэрилөөһаа, ерэхэ үбэл 6 мянга гаран центнер сахар үйлэдбэрилхөөр хараална. Мүнөө заводой хүдэлмэришэд сахарна свёкло бэлэдхэхэ хүдэлмэрээ дүүргэжэ байнхай. Бичурын, Кударын, Мухаршэбэрэй аймагай колхозууд хамта 50 гаран мянган центнер свёкло тушаагаа. Илангаяа бичурынхид мүнөө жэлдэ сахарна свёклын баян ургаса абажа, свёкло тушаалгаяа амжалтатайгаар ябуулжа байна. 19-дэхи партсъездын, Калининай, Кировай (Бичура) нэрэмжэтэ колхозууд түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Эдэ колхозууд хамта 28 шахуу мянган центнер свёкло тушаагаа.

Заводой сахар үйлэдбэрилжэ байхые харахада ехэ һонирхолтой.

— Заводнай сүүдхэ соо 1300 центнер свёклоһоо 150 центнер сахар гаргана,—гэжэ заводой технолог Николай Викторович Стратановский хөөрэнэ.

Түрүүн 3 мянган центнерэй багтаамжатай томо хайрсаг соо свёкло хэгдэдэг. Энэ хайрсаг сооһоо свёкло гидравлическа транспортёрой хүсөөр заводой эгээл түрүүшын цехтэ орожо, угаагдан сэбэрлэгдэнэ. Тэндэһээ элеватораар дамжаха зуураа, свёкло автоматическа аргаар шэгнэгдэдэг, хэршэгдэдэг байна. Һүүлээрнь халуун уһанай ууралай хүсөөр свёклын шүүһэн абтадаг юм.

Свёклын шүүһэн хэды дахин химическэ аргаар сэбэрлэгдэһэнэйнгээ удаа шара үнгэтэй болодог.

Заводой 1-дэхи, 2-дохи котелнууд. Эндэ свёклын шүүһэнэй элдэб химическэ холисонь үгы хэгдэжэ сэбэрлэгдэнэ, оньһон аргаар шүүгдэнэ. Тиихэдээ уһа ехэтэй, оройдоол 20-оод процентнь сахар байдаг. Саашадаа ондоо цехүүдтэ орожо, ууралай 1,5-дахи вакуум-аппарадай котелнуудаар дамжахадаа, свёклын шүүһэн үдхэржэ, шиигтэйшэг элһэн сахар болоод гарадаг байна. Тэндэһээ саашаа дамжан, һүүлшын тусхай цех соо орожо хатаагдана.

Мүнөө сахарна завод үдэр һүнигүй ажаллажа байнхай. Заводой хүдэлмэришэд Н. Симинюк, И. Остафенко, А. Сидельникова болон бусад эрхим һайнаар ажаллана. Эдэнэр Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаа.

Т. Гармаев, манай корр.

Гээгдэлһээ гараһан пункт

Хориин леспромхозой Патайн горхоной пункт урда жэлнүүдтэ муугаар хүдэлмэрилдэг дээрэһээ гүрэндэ барилгын модо дутуу үгэдэг байгаа. Пунктын модошод Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, гээгдэлһээ гүйсэд гаража шадаа. Мүнөө хэдэн һара удаагуур тус пунктынхид түсэбһөө гадуур ехэ модо бэлэдхэжэ байна.

Эндэхи модошод пунктаа гээгдэлһээнь гаргахын тулада хэдэ хэдэн шухала хэмжээ абаһан байна. Захиргаанай аппарадые хорооходоо эхилээд, механизмуудые зүбөөр хэрэглэхэ, ажалай эмхидхэл һайжаруулха хүрэтэр ехэ юумэн хэгдээ. Автомашинын харгын һайжаруулагдаһанай ашаар модо шэрэлгэ эрид дээшэлбэ.

Модошодой комплексно багахан бригадануудые эмхидхэжэ, ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлхэ арга олдоо. Бензинээр хүдэлдэг «Дружба» гэжэ хюрөө хэрэглэгдэдэг болоо. Мотористнуудынь туһалагшагүйгөөр хүдэлмэрилдэг болоһоор үнинэй. Абтаһан эдэ хэмжээнэй ашаар хамһабариин элдэб ажалһаа 20-ёод хүн сүлөөлэгдэжэ, модо бэлэдхэлгын гол хүдэлмэридэ табигдаһан байна.

Байгша оной түрүүшын 9 һара соо модо бэлэдхэхэ түсэбөө Патайн горхонойхид 136 процент дүүргээ һэн. Энэ үе соо пунктын модошон бүхэн 361 кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Энээнииень нёдондоной энэ үеынхитэй жэшэбэл, аяар 100 кубометрээр ехэ болоно. Тиихэдэ модо шэрэдэг автомашинануудай шофёрнууд нүхэд М. Гостев, А. Руцкий, Н. Бабинцев болон бусад тус бүридөө 6300—7150 кубометр модо шэрэжэ, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябалсана. Мүн модо таллуулга дээрэ хүдэлмэрилдэг трактористнууд шофёрнуудһаа дутуугүйгөөр ажаллажа байна. Нүхэд Никитин, Рабли Косум болон бусад тус бүридөө жэлэй эхинһээ 5—6 мянган кубометр модо таллуулаад байна.

Мүнөө Патайн горхоной модошод туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ түсэбые декабриин 1 болотор дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Б. Гомбоев.

Агууехэ Октябриин 40 жэлэй ойн һайндэрые харуулһан кино гаргагдаба

Документальна фильмнүүдэй Центральна студи 45—46 номерой «Шэнэ һонин» гэжэ киножурнал гаргаба. Энэ киножурнал СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сессидэ зорюулагдаа. Гадна «Москвада 1957 оной ноябриин 7-до» гэһэн үнгэтэ кино гаргагдаба. Улаан талмай дээрэ болоһон сэрэгэй парад, ажалшадай демонстраци үнгэтэ фильм дотор харуулагдаха байна.

Эдэ хоёр фильм ноябриин 9-нэй үдэшэлэн Москвагай талмайнуудта харуулагдаа.

(ТАСС).

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хэмэл одые адаглан харалга

Хоёрдохёо табигдаһан хэмэл одон дэлхэйн бүмбэрсэгые тойрон, юһэдэхи хоногоо ниидэнэ. Энэ хэмэл одон ноябриин 11-нэй үглөөнэй 6 сагта бүмбэрсэг дэлхэйе 110 дахип тойрожо, 5 миллион 60 мянган километр ниидээ.

Орёо нарин аппаратуратай, газар руу шухала мэдээнүүдые дамжуулдаг аппаратуратай хоёрдохёо табигдаһан хэмэл одон огторгойн хии зайе шэнжэлхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хээ.

Хоёрдохёо табигдаһан хэмэл одонһоо 7 хоногой турша соо шухала мэдээнүүдые абахаар хараалагдаһан юм. Энэ болзорынь дүүрээ. Огторгойдо удаан саг соо амиды амитанай ямараар ниидэхэ байһан тухай, мүн бусадшье һонирхолтой научна мэдээнүүд хэмэл одонһоо абтаһан байна. Абтаһан эдэ үнэтэ мэдээнүүд шэнжэлэгдэн согсологдоно.

Хэмэл одоной радиостанциин хүдэлхэ болзорынь дүүрээ. Хоёрдохёо табигдаһан хэмэл одон оптическэ, радиолокационно приборнуудаар адаглан харагдаха байна.

Египедэй сэрэгэй министр генерал Абдель Хаким Амерэй СССР-тэ айлшалжа байһан тушаа

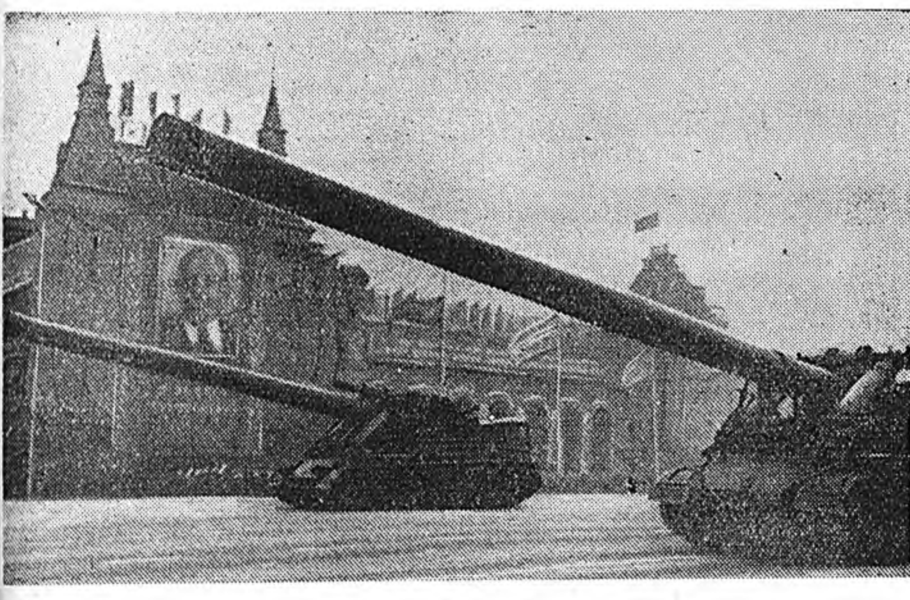
Советскэ Союзай Оборонын министр Маршал Р. Я. Малиновскиин уряалаар СССР-тэ ерээд айлшалжа байһан Египедэй сэрэгэй министр генерал Абдель Хаким Амер түрүүтэй Египедэй сэрэгэй делегаци ноябриин 9-дэ Советскэ Армиин Центральна байшанда, музейдэ орожо хараа.

Генерал-лейтенант Ф. П. Степченко Египедэй айлшадые Центральна байшангай, музейн ажал хүдэлмэритэй танилсуулһан байна. Армиин генерал Г. К. Маландин, Египедтэ байһан советскэ сэрэгэй атташе полковник Л. Д. Немченко, Советскэ Армиин бусадшье офицернүүд, СССР-тэ байһан Египедэй сэрэгэй атташе подполковник М. М. Эль Тохами гэгшэд генерал Абдель Хаким Амертэй сугтаа ябалсаа.

Египедэй сэрэгэй делегаци үдэшэлэн гүрэнэй цирк хараба.

(ТАСС).

Ноябриин 7-до Москвагай Улаан талмай дээрэ

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа). 1. Улаан талмай дээгүүр гараһан артиллери. 2. Москвагай гарнизоной сэрэгэй парад. 3. Улаан талмай дээгүүр гараһан ракетнэ техникэ.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУД ОЛОНИИТЫЕ ТОЛГОЙЛНО

«Искра» колхозой коммунистнууд партийна организацииингаа үнгэрһэн жэлдэ хэһэн хүдэлмэриин дүн һаяхан гаргаа. Партийна организациин хүдэлмэри тухай партбюрогой секретарь нүхэр С. К. Павлов тоосоото элидхэл хэһэн байгаа.

Хүдөө ажахые хүгжөөн дэбжүүлхэ тушаа КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдээр табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн, эндэхид ажахынгаа бүхы һалбаринуудые яһала хүгжөөжэ байна.

Тараан ажалай талаар зарим һайн үрэ дүн туйлаба. Гектар бүриһөө 13,4 центнер шэниисэ хуряагдаа. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 4 центнерээр ехэ. Зарим участогуудта, тусхайлбал, «Попово» гэжэ нютагта гектар бүриһөө 15 центнер шэниисэ абтаһан байна.

Һайн ургаса абаһанайнгаа ашаар колхоз гүрэндэ таряа тушааха уялгаяа болзорһоонь урид, сентябриин 15-да дүүргээ, 1958 оной тарилгада хүсэд хүрэхөөр үрэһэ хүрэнгэ хаагаа, колхозингуудайнгаа ажалта үдэртэ, мүн Ехэ-Куналейн МТС-эй механизаторнуудта авансаар таряа хубаагаа. 6853 центнер таряа гүрэндэ тушааһанай, худалдаһанайнгаа түлөө колхоз 400 мянга шахуу түхэриг олзо оруулба.

Энэ амжалта яагаад туйлагдааб гэхэдэ, тарилгын болон ургаса хуряалгын хүдэлмэридэ түрүү арга методуүд үргэнөөр хэрэглэгдээ. Тараан ажалай бригадануудай бригадирнууд коммунистнууд нүхэд Ф. К. Гаврилов, Ф. Р. Зайцев, тракторна бригадын бригадир нүхэр Ф. И. Трифонов тарилгаяа лущени хэгдэһэн пар дээрэ хэрээһэлүүлжэ хэһэн байгаа. Эндэ амяарлан хуряалга түрүүшынхеэ хэрэглэгдээ. Комбайнаар сэхэ хадаһанда орходоо амяарлан хуряалгын булюу һайн байһаниинь дүй дүршэлһөө элеэр харагдаба. Нэгэдэхеэр, шииг багатай, сэбэр таряа тушааха арга олтоо, хоёрдохёор, амяарлан хуряагдаһан тараанай гектар бүриһөө 1,3 центнер оороһон комбайнаар сэхэ хадаһан газарайхида орходоо ехээр абтаа.

Август, сентябрь һарануудта үһээтэй байбашье һаань, лафетнэ жаткын машинистнууд, комбайнернууд нүхэд В. Карпов, С. Зайцев, И. Бурдуковский, И. Фомин, И. Зайцев гэгшэд үдэрэй 20—24 гектар хүрэтэр хададаг байгаа.

Партийна организациин коммунистнууд, правлениин гэшүүд хойто жэлдэ оороһото тараанайнгаа 90 процентыень амяарлан хуряаха гэһэн тобшолол хэнхэй.

Колхоз мал үсхэбэрилхэ түсэбөө бүхы түрэлөөрнь дүүргээ. Үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо хамта дээрээ 1419 центнер һүн ехээр һаагдаад байна. Жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 1300 һайса гаран килограмм һүн һаагдаа. Һаалишад Л. Пичугина, А. Антонова үнеэн бүриһөө 1598-һаа 1662 килограмм хүрэтэр һү һааһан байна. Эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 49 центнер һүн һаагданхай.

Энэ жэлдэ хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһон хайшалагдаа. Мүн малые бэлшээжэ таргалуулха гүүртэнүүдэй мал адуулагшад горьтой амжалта туйлаба. Жэшээлхэдэ, мал адуулагша И. Трифонов хаража байһан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые үдэр бүри 800 граммаар, мал адуулагша Г. Гаврилов 900 граммаар нэмээдэг байгаа. Коммунист Т. Павловай хүтэлбэрилдэг гахайн фермын хүдэлмэрилэгшэд эхэ гахай бүриһөө 13,5 поршоонхо абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Энэ жэлдэ тус колхоз Тарбагатайнгаа аймаг соо эгээн түрүүлжэ, уһанай шубуудай фермэ байгуулба.

Тингэжэ колхоз мал ажалай бүхы продукцяар уялгаяа сүм дүүргэээ. Һү тушааха түсэб 302 процент, мяха—112 процент, нооһо—137 процент дүүргэгдэһэн байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үнеэдэй хоёр типовой байра, гахайн хоёр байра, тугалай хоёр байра, хонидой хоёр байра, 5 автомашинын багтаха гараж, 300 тонно таряа хадагалха склад, 350 хүнэй һууритай клуб болон бусад барилганууд бодхоогдоо. Шубуунай фабрикын байрын һуури табигдаад, торхонь бодхоогдонхой.

Колхозой партийна организаци коммунистнуудаа үйлэдбэриин шухала һалбаринуудта зүбөөр хубаарилан табижа, тэдэнэй түрүү үүргые дээшэлүүлһэнэйнгээ ашаар имэ амжалта туйлаа.

Даалгагдаһан хүдэлмэриингөө түлөө коммунист, хүтэлбэрилэгшэ бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ талаар партийна организаци зохихо хэмжээнүүдые абадаг байна. Коммунистнууд нүхэд К. Михалев—МТФ-е даагша, Т. Павлов—СТФ-е даагша, Ф. Гаврилов, Ф. Зайцев—тараан ажалай бригадын бригадирнууд колхозно үйлэдбэрие шадамараар хүтэлбэрилдэг, түрүү арга методуүдые ажахыдаа зоримгойгоор хэрэглэдэг, колхозингуудай ажалые зүбөөр эмхидхэдэг байха юм. Партийна организаци болон правлени түрүүшүүлые урмашуулдаг. Жэшээлхэдэ, тараан ажалда һайнаар хүдэлһэн колхозингууд болон механизаторнуудта 500 шахуу центнер тараан нэмэлтэ түлбэри болгон үгтөө.

Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд теоретическэ бэлэдхэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлдэг. Тэдэнэр 1956—1957 оной һуралсалай жэлдэ аймагай партийна һургуулида ябадаг, мүн МТС-эй зонодо үнгэргэгдэдэг семинарта эдэбхитэйгээр хабаададаг байгаа. Мүнөөшье имэ һуралсал үргэлжэлүүлэгдэжэ байна.

Парти, правительствын тогтоолнуудые, ороной уласхоорондын, дотоодын байдалые колхозингуудта тайлбарилжа үгэхэ талаар коммунистнууд-агитаторнууд ехэ хүдэлмэри хээ.

Гэхэтэй хамта, парторганизациин коммунистнууд партбюрогой хүдэлмэриин дутуунуудые шүүмжэлһэн, тосхоной ажахые болон соёл культурые хүгжөөхэ талаар шиидхэгдээгүй асуудалнууд тухай хэлэһэн байна. Колхоз энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1600 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаһан байгаа. Гэбэшье, малай харууһалга, эдеэлүүлгэ бүри һайжаруулаад байгаа һаа, үнеэн бүриһөө 1800—2000 килограмм һү һаажа болохо байгаа гэжэ тэмдэглэгдэһэн байна. Һү һаалга бүри дээшэлүүлхын тулада бүхы коммунистнуудһаа гадна, колхозой болон МТС-эй зооветмэргэжэлтэд, мал ажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд малай харууһалга һайжаруулха асуудалда ехэ анхарал хандуулха ёһотой болоно. Мал ажал хүгжөөлгын горьтой дутуунууд шүүмжэлэгдээ. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ 100 эхэ мал бүриһөө оройдоол 62 тугал, 96 хурьган абтаһан байна. Энэ хадаа парторганизациин болон правлениин хүдэлмэриин горьтой дутуунь гэжэ тэмдэглэхээр байна. Зорилго юуб гэхэдэ, малай һубайралгые болон гарзалалгые усадхаха, харууһалга, эдеэлүүлэлгыень эрид һайжаруулха ябадал болоно. Мүнөө жэлдэ колхоз бүхы малдаа хүсэд хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлдэнхэй. Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл дүүргэгдээ. Энэ хадаа саашадаа малай ашаг шэмые бүри ехээр дээшэлүүлхэ арга олгохо байһаниинь лабтай.

Культурна гэгээрэлэй хүдэлмэриин дутуунууд тухай шүүмжэлэгдээ. Тосхондомнай мүнөө хүрэтэр библиотекэ байхагүй. Аймагай хэлхээ холбооной таһаг газетэ, журнал удааруулжа эльгээдэг. Радио, телефон муугаар хүдэлдэг гэжэ коммунистнууд нүхэд Зайцев, Хомякова болон бусад шүүмжэлһэн байна.

Эндэхи колхозингууд бүри ехэ амжалта туйлан, олзо доходоо улам арьбадхахын тула оролдосотойгоор ажаллажа байна.

А. Горин.

Ивановска область. Шуйска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой малшад малай ашаг шэмэ ехээр абахын түлөө энэ жэлдэ амжалтатайгаар тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой гахайшан Н. Г. Вожеватова үүлтэр һайнтай энэ эхэ гахайгаа хоёр дахин түрүүлхэдээ 27 поршоонхо абаа.

ТАСС-эй фотохронико.

„КОММУНИЗМ" КОЛХОЗДО

ОЛОНДОО ХҮНДЭТЭЙ ТҮМЭРШЭ ДАРХАН

1931 ондо колхоздо ороһонһоо хойшо Пунсэг Ешеев хамтын ажалда үнэн сэхээр ябажа, дүршэл ехэтэй түмэршэ дархан болонхой юм. Тэрэнэй хэһэн, бүтээһэн юумэниинь ехэ. Хүдөө ажахын олон машина, элдэб зүйлнүүд тэрэнэй уран гараар холбогдодог, заһагдадаг. Пунсэг дархан уралан нарижуулагша тулада колхозой электростанци, оньһожоруулагдаһан тараанай хоёр тоог, шэнэ тээрмэ барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаа.

ЭЛЕКТРЫН ХҮСӨӨР

Колхоз энэ жэлдэ электрын хүсэ хэрэглэжэ, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдээ оньһожоруулжа эхилээ. Мүнөө тараанай хоёр тоог дээрэхи хүдэлмэри хүсэд оньһожоруулагдаа. Энээнэй ашаар тараан ажалай бригаданууд таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэрөө үдэр һүнигүй таһалгаряагүйгөөр ябуулдаг болобо.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Жэл ерэхэ бүри эндэ шэнэ гэрнүүд олон боложо байна. Энэ жэлдэ 20 гаран шэнэ гэр баригдаа. Колхозой барилгын бригада малай байрануудые һэльбэн заһабарилжа, шэнэ байрануудые барижа байна. Мүн шэнэ һургуули баригдаад, ашаглалгада үгтэбэ.

ӨӨҺЭДТӨӨ ГЭРНҮҮДЫЕ БАРИНА

Өөһэдынгөө хүсөөр гэр бариха гэһэн үүсхэлые колхозой гэшүүд һайшаан дэмжэжэ, мүнөө өөһэдтөө гэрнүүдые олоор барижа байна. Ж. Цыбикжапов, Д. Цыбикжапов, Б. Базаров болон бэшэ 10-аад колхозник өөһэдтөө гэрнүүдые барижа түбхинэнхэй. Эдэ нүхэдһөө жэшээ абан, мүнөө колхозой 5—6 айл баһа гэр барижа байна.

Ж. Жанчипов.

Яруунa.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Коммунистнуудай һуралсалда анхарал ехээр табиха

Партийно-гэгээрэлэй шэнэ жэлэй эхилһэнһээ хойшо кружогуудай, семинарнуудай, политһургуулинуудай түрүүшын занятинуудай ябасые, коммунистнуудай болон комсомолшуудай һуралсалые городуудай, аймагуудай газетэнүүдэй олонхинь яһала барагаар харуулжа байна. Тингэжэ коммунистнуудай политическэ һуралсалые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудта туһа хүргэнэ.

Энэ талаар партиин Бабушкинска горкомой ажалшадай депутадуудай Бабушкинска городской Соведэй орган болохо **«Байкальский рабочий»** газетые онсо тэмдэглэмээр.

Партийна һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урда тээхэнэ сентябриин 29-нэй номерто «Эхилхэеэ байгаа партийна һуралсалай шэнэ жэл» гэһэн түрүү бэшэг тэндэ тунхаглагдаһан байна. Удаань, октябриин 6-най номерто түрүүшын занятинуудай дүн харуулһан хэдэн статья хэблэгдэбэ. Клюевскэ заводой партийна организацида октябриин нэгэндэ болоһон, тодорхой экономико шудалха кружогой (пропагандистнь нүхэр Абросов) занятиин һайн бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэгдэһэн тухай нүхэр И. Тайнов бэшэнэ. Тэрээнтэй хамта, КПСС-эй түүхэ шудалха, мүнөөнэй политика шудалха кружогуудай муу бэлэдхэлтэйгээр, удхынгаа талаар һулаар үнгэргэгдэһэн занятинууд тус статья соо шүүмжэлэгдээ. Зарим пропагандистнуудай занятидаа муу-са бэлэдхэжэ ерэһэнэйнь түлөө тус парторганизациин секретарь нүхэр Ефимов зэмэтэй гэжэ статья бэшэгшэ зүб заана.

Кондукторска резервын партийна эхин организациин секретарь нүхэр И. Мещеряков парторганизациингаа эмхидхэһэн, партиин түүхэ шудалха кружогой түрүүшын занятиин удха һайнтайгаар, эмхитэйгээр үнгэргэгдэһэн тухай бэшэбэ. «Комсомолшуудай һуралсалые түрүүшын үдэрһөө эхилжэ һайнаар хүтэлбэрилхэ» гэһэн О. Вавиловай статья мүн лэ эндэ хэблэгдээ.

Мүн энэ газетэ октябриин 11-дэ гараһан номертоо И. Кушнаревой «Мүнөөнэй политика шудалха кружогой заняти» гэһэн статья хэблээ. Энэ статья соо пропагандист А. А. Павловай хүтэлбэрилдэг хэлхээ холбооной Мысовско узелай дэргэдэхи партийна организациин кружогой нэгэ занятида шэнжэлэл хэгдээ. Статья бэшэгшэ И. Кушнарев энэ кружогой хоёрдохи занятиин һайн талыень тэмдэглээд, мүн дутуунуудые элирүүлэн шүүмжэлһэн байна.

«СССР-тэ социализм байгуулһан ушар—Октябриин революциин гол шухала дүн» гэһэн темээр занятиин үнгэргэхэдөө географическа карта, совет арадай амжалтануудые харуулһан альбомуудые, плакадуудые, харуулан ойлгуулха агитациин зүйлнүүдые хэрэглэбэл пропагандистын хэлэһэн юумэн бүри ойлгосотой, тодо болохо һэн гэжэ статья бэшэгшэ тон зүб заана. Энэ статья пропагандистда удаадахи занятинуудтаа бэлэдхэхэдэнь, үнгэргэхэдэнь туһа хүргэхэ байха.

Тус газетын октябриин 18, 25-най номернуудта бэеэ даагаад һуралсалда туһаламжа болгогдон «Ном хайшан гэжэ шудалхаб» гэһэн политэкономикын кружогой пропагандист нүхэр В. П. Зангеевай статья хэблэгдээ:

Ном уншаха, үзэхэ тухай В. И. Ленинэй, М. И. Калининай, А. М. Горькиин хэлэһэн заабаринуудые дан схеэр тогтобошье һаа, статьягай автор бэеэ даагаад ном хайшан гэжэ үзэхэ, уншаха, шудалха, конспект яажа бэшэхэ тухай яһала һайн зүбшөөл үгэнэ.

«Совет засагай ээлжээтэ зорилгонууд» гэһэн В. И. Ленинэй зохёол тухай партиин горкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша Ф. Гладких гэгшын статья болон бусад хэдэн статья хэблэгдээ.

Зүгөөр, городской болон аймагуудай газетэнүүд бултадаа коммунистнуудай политическэ һуралсалда ёһотой анхарал табина гэхэ аргагүй. Жэшээлхэдэ, КПСС-эй Кяхтын айкомой болон ажалшадай депутадуудай Кяхтын аймсоведэй орган болохо **«Знамя Ленина»** газетэ «Партийна гэгээрэлэй шэнэ жэлые эмхитэйгээр эхилхэ» гэһэн партиин айкомой секретарь нүхэр В. А. Гавриловай статья сентябриин 29-нэй номерто хэблээд лэ, удаань һара үнгэрһэн хойно А. Задорожныя кружогуудай занятинуудта хүсэд шэнжэлэл хээгүй, пропагандистнуудта биратай туһа болохоор бэшэ юрэнхы статья толилоо. Мүн КПСС-эй Городокско горкомой болон ажалшадай депутадуудай городской Соведэй орган **«За металл»** гэжэ газетэ октябриин 10-да партийна һуралсалай эхилһэн тухай хоёр-гурбан багахан мэдээсэлнүүдые үгөөд лэ, удаань энэ асуудалаар нэгэшье статья хэблээгүй.

Коммунистнуудай, комсомолшуудай болон партийна бэшэ эдэбхитэдэй һуралсалай ябаса тухай, политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдэй, политһургуули, кружогууд болон семинарнуудай хүдэлмэри тухай хододоо бэшэжэ байха гээшэ аймагуудай болон городуудай газетэнүүдэй үмэнэ мүнөө үедэ табигдаад байһан шухала зорилгонуудай нэгэн болоно.

Комсомолой конференци

Иволгын аймагай комсомолой XV конференци һаяшаг болоо. ВЛКСМ-эй Иволгын айкомой секретарь нүхэр Танхановай тоосоото элидхэлые конференцидэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ.

Элидхэлшэ, үгэ хэлэгшэд союз доторой хүдэлмэриин зарим тэды һайжарһан тухай тэмдэглэхэ зуураа, комсомолой айкомой хүдэлмэридэ горьтойхон дутуунуудай бии байһые элирүүлбэ.

Тоосоото үе соо комсомолшуудай политическэ һуралсалай һулаар эмхидхэгдэһэн тухайда тэмдэглээ. Тэрээнһээ гадна, ажалдаа шалгарһан түрүү залуушуулые ВЛКСМ-эй зэргэдэ үсөөнөөр абадаг тухай, мүн бусад дутуунууд тухай олон делегадууд хэлэһэн байна.

Конференци дээрэ ВЛКСМ-эй айкомой шэнэ состав һунгагдаа, союз доторой хүдэлмэри һайжаруулха тухай дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абтаа.

Конференциин шиидхэбэриие бэелүүлхэ тодорхой хэмжээ-ябуулга хараалхын тула комсомолой эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар зарлагдажа, тэрээндэ хабаадагшад хүдэлмэриингөө дүршэл тухай хөөрэлдөө.

Н. Романов.

Ажахымнай хүгжэжэ байна

Манай Ара Хэрээтэ нютагта һаяшаг болотор дүрбэн колхоз байдаг юм һэн. 1950 ондо эдэ хамтаржа, томодхогдоһон байгаа. Мүнөө колхознай аймаг доторoo томохон колхозуудай нэгэниинь болонхой. Тараан, мал ажал ехэтэйбди. Һүүлэй жэлнүүдтэ артелиимнай арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэжэ, ажахымнай нилээд хүгжэжэ байна.

Урда жэлнүүдтэ малһаа ашаг шэмэ тон багаар абтадаг һэн. 1950 ондо үнеэн бүриһөө оройдоол 345 литр һүн һаагдаа, хонин бүриһөө 1,5 килограмм нооһон хайшалагдаа һэн. Тиихэдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 3,12 центнер мяхан, 500-гаад килограмм һүн абтаһан байха юм. Мүнөө малай ашаг шэмэ яһала дээшэлжэ байна. 1957 оной 10 һара соо, 1950 онойхитой сасуулбал, эдлүүриин газарай 100 га бүридэ мяха абалга 2,5 дахин, һү һаалга 4 дахин ехэ болоо. Энэ үе соо ганса мал ажалһаа абтаһан олзо доходнай 600 гаран мянган түхэригөөр дээшэлээ.

Мүнөө жэлдэ малайнгаа тоо толгой олошоруулха түсэбөө дүүргээбди. Колхоздомнай хамта 980 толгой эбэртэ бодо мал, 7013 толгой хонин, 873 толгой гахай тоологдоно. Илангаяа хонидой, гахайн тоо бүри ехээр олошорно. Хонидой тоо 1957 оной 10 һара соо, 1956 онойхидо орходоо яһала олошороо. Гадна, тахяа, шубуун олоор үсхэбэрилэгдэнэ.

Колхозойнгоо эгээл олзо доходтой һалбари—хонин ажалһаа мүнөө жэлдэ 170-аад центнер нооһо хайшалаабди, тэрээнһээ 640 мянган түхэригэй олзо оруулагдаа. Энэ хадаа 1956 онойхидо орходоо 240-өөд мянган түхэригөөр ехэ болоно. Жэл ерэхэ тудам нарин, нарибтар нооһотой хонид олошорно. Мүнөө жэлдэ тушаагдаһан нооһонoймнай 80-яад процентнь нарин, нарибтар дээрэ тоологдоо.

Имэ амжалта колхозоймнай хонишодой оролдосотойгоор ажаллаһан дээрэһээ туйлагдаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, ахалагша хонишон Бадмажап Сономов отарынгаа 586 толгой хонидһоо толгой бүриин 4,2 килограмм нооһо хайшалаа. 100 эхэ хонин бүриһөө 103—103 хурьга абажа түлжүүлбэ. Мүн Андрей Сафоновой даажа байдаг отарынхид 566 эрье хонидһоо 3,1—3,1 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

Зургаадахи табанжэлэй эсэс болотор колхозойнгоо хонин һүрэгые бүри олошоруулха зорилготойбди. Хэрбээ 1956 ондо 5669 толгой хонитой байгаа һаа, 1960 ондо хонидоймнай тоо 11 мянга хүрэтэрээ олошорхо. Мүн хонин бүриһөө 4 килограмм нооһон хайшалагдаха байна. Хониднай булта нарин, нарибтар нооһотой болохо. Энэ зорилгоор ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Жэлһээ жэл бүри хониднай искусственна аргаар, племенной һайн үүлтэртэ хусануудай үрөөр үрэжүүлэгдэнэ.

Һү һаалга горьтойхон дээшэлээ. Урда жэлнүүдтэ үнеэн бүриһөө ехэл болоо һаа, 700—800 литр һүн һаагдадаг һэн. Нёдондо колхозоймнай һаалишад һү һаалгаяа эрид хубилгаа. Үнеэн бүриһөө 1359—1359 литр һүн һаагдаа. Мүнөө жэлдэ һаалишад үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха уялга абанхай. 10 һара соо үнеэн бүриһөө 1600 литр һүн һаагдаа. Энэ жэлэй 10 һарада 300 гаран мянган литр һү һаагаабди. Тиихэдэ жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө 50 гаран мянган литр һүн һаагдаха юм.

Һү һаалгаар абаһан уялгануудаа колхозой һаалишад амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Жэшээнь, колхозой түрүү һаалишан Санжа Самбаева 10 һара соо даажа байдаг үнеэн бүриһөө 2138 литр һү һаагаа. Энэ һаалишан аймагайнгаа һаалишадай дунда түрүү һуури эзэлнэ. Һаалишад Д. Итыгылова, В. Аюшеева, Ц. Шодоева, Е. Перевалова гэгшэд энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1700—2000 литр һү һаагаа. Эдэнэр жэлэй эсэс болотор бүри ехэ амжалта туйлаха зорилготойгоор ажаллажа байнхай.

Колхознай тарилгын газар элбэгтэй юм. 5600 гаран гектарта тарилга хэгдэнэ. Үнгэрэгшэ хабар таряалангаймнай ехэнхи талмайда хэрээһэлүүлэн тарилга хэгдээ. Тиигэжэ колхозингуднай Бичурын МТС-эй механизаторнуудтай хамта ажаллажа, оороһо тараанай баян ургаса хуряажа абанхай. Энэ жэлдэ гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө дүүргээ һэмди. Түсэбһөө гадуур 30 гаран мянган пүүд таряа худалдаабди. Ерэхэ жэлдэ таригдаха үрэһэ хүрэнгэ хаанхайбди.

Артелиимнай ажахын хүгжэхэтэй хамта, колхозингуудаймнай ажабайдал улам һайжаржа байна. Мүнөө жэлдэ колхозингуудай олоһон ажалта үдэр бүридэ 3 түхэриг мүнгэн, 25 килограмм оороһо тараан хубаарилагдахаар хараалагдана. Колхозингуудай ажалта үдэрнүүдтэнь энэ жэлэй 7 һарын дүнгөөр 2—2 килограмм таряа хубаарилаабди. Зарим түрүү колхозингууд гэр бүлөөрөө 20—30 центнер таряа абанхай.

Октябриин 40 жэлэй ойе колхозоймнай гэшүүд ажалай болон культурна ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Малай үбэлжэлгэдэ һайса бэлдээбди. Мал ажал дээрэ хүдэлхөөр дүршэл ехэтэй хүнүүд томилогдоо. Колхозоймнай центр болбосон түхэлтэй боложо байна. Һүүлэй 3 жэл соо 100 гаран колхозингууд шэнэ гэрнүүдые барижа ороо. Ганса 1957 ондо 40-өөд шэнэ гэр баригдаһан байха юм. Колхозойнгоо полевой станда улаан булан түхеэрээбди. 2-дохи комплексно бригадада механизаторнууд, колхозингуудай хамтын шэнэ гэр баригдаа. Мүнөө 500 хүнэй һууритай Культурын байшан колхозойнгоо центртэ барижа байнабди.

С. Бадмаев, Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Байгал шадарай партизанууд тухай ном

Бурят-Монголдо Совет засагые тогтоохын ба бэхижүүлхын түлөө тэмсэһэн партизан отрядуудай сэрэгшэд ба командирнууд, мүн большевистскэ нюуса группануудта хабаадагшад тухай Бурят-Монголой гүрэнэй номой хэблэл дурасхаалай суглуулбари хэблэлһээ гаргаба.

Энэ суглуулбариин хуудаһануудта үнинэй большевигүүдэй статьянууд хэблэгдээ. Г. М. Сентарецкиин—Байгал шадар Совет засаг тогтоохын түлөө тэмсэл, М. М. Сахьяновагай — Бурят-Монголой коммунистнууд Совет засагые тогтоохын түлөө тэмсэлдэ, И. В. Ченкировэй — Бурядай түрүүшын большевистскэ группа гэһэн статьянууд бии.

Тэрэшэлэн, сагаантанда эсэргүүсэн тэмсэһэн партизан отрядууд тухай олохон статья толилогдоо. С. Р. Заводовскиин «Заводой хүдэлмэришэд партизануудта туһална», П. П. Смолиной «Эдэ үдэрнүүдэй габьяа хэтэдээ мартагдахагүй», К. И. Ивайловскиин «Партизан геройнууд» болон бусад статья хэблэгдээ.

Наһа барагшадай дурасхаалда гэһэн бүлэг соонь үнинэй большевигүүд В. М. Серов, К. А. Масков, Ц. Ц. Ранжуров, П. С. Балтахинов, А. П. Вагжанов гэгшэдэй ажал-ябуулга тухай хэлэгдэнэ.

Мүн Бурят-Монголдо Совет засаг тогтоохын түлөө 1917 оной март һараһаа 1923 оной декабрь һара хүрэтэр болоһон тэмсэлнүүдэй түүхэтэ мэдээнүүд, интервентнүүдтэ, сагаантанда эсэргүү 1920 оной январь, февраль һарануудта болоһон партизан отрядуудай дайшалхы байлдаануудай замые харуулһан карта тэндэнь бии.

С. Барср.

Таряа талха суглуулха хүдэлмэришэнэй отрядые 1918 ондо хүдөө нютагуудта эльгээхын урда тээ.

ТАСС-эй фотохронико.

МЯНГА ГАРАН ГЕКТАР ТАРЯА ХАДААБ

52 онhоо хойшо Ехэ-Кударын тэ комбайнераар хүдэлнэб. Би нэй нэрэмжэтэ колхозой поли ажалладагби. Манай МТС- үнгэрэгшэ жэлдэ амяарлан алга-хэрэглээ hэн. Нёдондо би гектар таряа лафетнэ жаткаар, гектар таряа сэхэ комбайндажа han байгааб. Амяарлан хуряа- комбайнаар сэхэ хадаhанда доо, ехэ таряан хуряагдадаг, hон шииг нойто багатай бай- хуряалгын болзор хородог гэ- нёдондоной дүй дүршэл харуу- hэн.

үнөө жэлдэ манай Кударын ай- колхозууд амяарлан хуряал- бүри үргэнөөр хэрэглэhэнэйнгээ ар сагай уларилай муу байба- ургасаяа хаhа саг соонь ху- ка, гүрэндэ таряа тушаалгаяа үшүүлэй зэргэдэ оролсон дүүр- Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо лхэдөө мүнөө 634 гектар таряа арлан хуряаhан, 400 гектар ком- аар сэхэ хадаhан байнаб. Ла- э жаткаар үдэртөө 18 гектар ха нормотой байhан аад, 25— заримдаа 40 гектар хададаг бай- б.

агаад иимэ hайн үрэ дүн туйла- байгаа биб гэхэдэ, жаткамни б шалтагаанаар hаатадаггүй Ушарынь, жаткынгаа хойноhоо hайнаар харууhалдаг, жэжэхэн заhабаринуудые ябууд хэдэг заншалтайб. Мүн сэлмэг hайн үдэрнүүдтэ эртэ оройе мэдэнгүй ажаллагша hэм.

Тиихэдэ, намтай суг хүдэлдэг трактористнууд нүхэд Нима Юмотаров, Бадмажаб Яглинов гэгшэд машинынгаа хойноhоо техническэ харууhалга саг соонь hайнаар хэдэг дээрэhээ нэгэшье hаатадаггүй hэн.

Трактораа түргэн, удаан ябуулха гээшэ ехэ удхашанартай. Сэбэр газарта шэнгэн таряа хадахадаа трактораа түргэнөөр ябуулдаг, таряанай үдхэн hаань удааншагаар ябуулдаг байнабди.

Ургасаяа hайнаар, түргэн хуряахын түлөө өөhэд хоорондоо мүрысэдэг байгаабди. Би нэгэдэхи бригадада хүдэлдэг лафетнэ жаткын машинист нүхэр Будаевтай мүрысэдэг байгааб.

Колхознай тракторнуудые уhаар, горючаар, трактористнууд болон машинистнуудые хэрэгтэй эдеэ хоолоор hаадгүйгөөр, хангадаг байгаа.

Таряа хуряалгада зарим амжалта туйлаhан дээрэhээ, республикын арадай ажахын выставкэдэ хабаадажа, түрүүшүүлэй ажалай үрэ дүнтэй танилсаха золтой байбаб.

Д. Улаханов, Ехэ-Кударын МТС-эй комбайнер.

Октябриин үүринэр

үнхэнэй аймагай «Искра» колой гэшүүд Цыренова, Билдуев, лахаева, Хармакшанов, Дамв гэгшэдтэ түүхэтэ ехэ зол хуби hан байха юм. Эдэнэр баран- —Агуухэ Октябриин үүринэр оно. Тиин, эдэ нүхэднай Эхэ нойнгоо, мүн өөрынгөө дүшэн эй ойе тэмдэглэбэ.

анда Цыреновна Цыренова энэ 12 үнеэнhээ 12 тугал абажа жүүлhэн, нёдондонойхиhоо hyгүй ехэ hy hааhан байха юм.

эрэшэлэн, Содном Балданович цуев түрэл нютагтаа түргэн, хэ дархан гэжэ суурханхай. ном дархан Хойто Голдохи маба үйлэдбэриин барилга хэлсээ. алайнгаа бүтээсые улам дээшэлжэ, нормоёо үдэр бүри дүүргэг байна.

ахайшан Дулма Данзановна лахаева колхозойнгоо эрхим үдэй нэгэндэ тоологдоно. Энэ р мүнөө 75 поршоонхо hайнаар уhалан тэжээжэ, тус бүриинь нүүрые зуугаад шахуу килоым болгоо. Ингэжэ энэ колхоз гүрэндөө гахайн тарган мяха ехээр тушааха аргатай болонхой.

Дамби Пихунаевич Хармакшанов, Даша Сындеевич Дамбаев гэгшэд эрхим малшад боложо алдаршанхай. Эдэ хоёрой анхаралтай ажалай ашаар hарлаг үхэр бүриhөө 700 литр hайхан hүн hаагдаа.

Мухуев Цырен Дагбаевич мүн лэ Октябриин үүри юм. Энэ нүхэрнай Эхэ оронойнгоо түүхэтэ hайндэрые ажалай ехэ бэлэгүүдээр мүн лэ угтаба. Цырен Дагбаевич таряа хуряалгын үедэ «С—4» комбайнаар 220 га хадаха түсэбтэй аад, 250 гектар эрхим шанартайгаар хуряажа, 2156 центнер таряа сохиhон байна.

Ц. Д. Мухуев Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадажа, орден, медальнуудаар шагнагданхай.

Екатерина Федоровна Сороковикова Кировэй нэрэмжэтэ колхозой таряан ажалай бригадада эрхим hайнаар хүдэлжэ, гурбан зуу гаран ажалта үдэр 9 hарын туршада олоо.

Октябриин үүринэр агуухэ hайндэрые иимэ амжалтаар угтабад.

М. Андреев.

Түрүү малшад

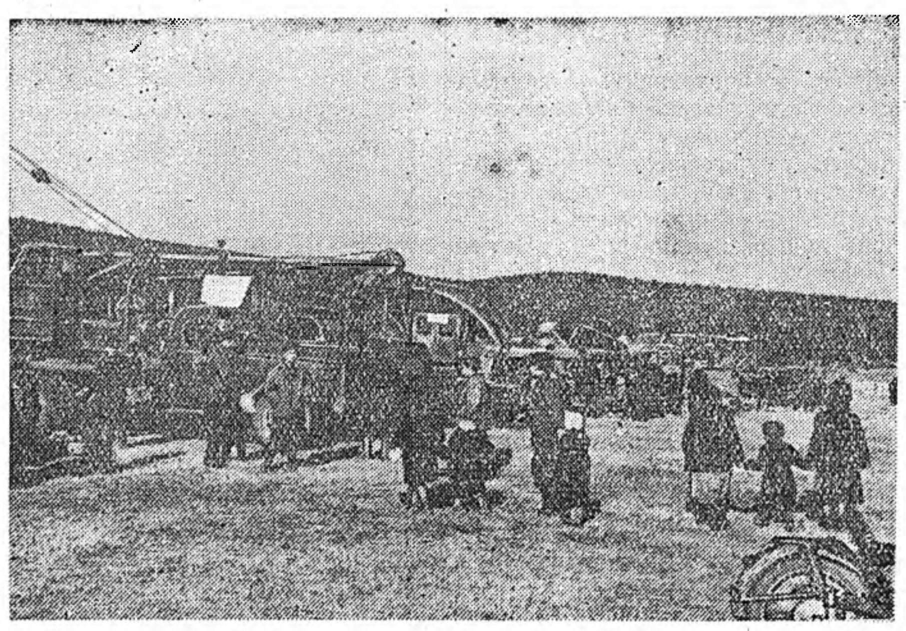
эдын аймагай Сталинай нэжэтэ колхозой малшад жэ- эхинhээ хойшо hy hаал- дээшэлүүлхэ талаар горьтой жалта туйлаа. Тэдэнэй дунда нү- Д. Цыденов, Д. Ванчиков гэгэй даажа байhан комплекснэ гадануудай hаалишад нүхэд ьжад Цыренова, Янжима Цыци- а, Пагма, Цырен-Ханда Вандаа гэгшэд эрхим ажалаараа шалона.

онишон Аюр Мункоев хонин бүөө дунда зэргээр 3,250 килограмм нооhо хайшалжа абаа. Цыренжап Цыбикжапова 100 эхэ хонин бүриhөө 98 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ.

Мүн тэрэшэлэн, «Эрдэм» колхозой түрүү хонишод Содном Бальжиев, Самбу Тогочиев гэгшэд энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 100—102 хурьга абаад, гарзатуулангүй ондо оруулаа юм.

Дурсагдагша малшад бултадаа үбэлжэлгэеэ эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтаа.

Д. Цыренжапов.

Кяхтын аймагта хүдөө ажахын выставкэ тээсгэн нээгдэжэ, колхозууд, МТС, предприятинуудайнь туйлаhан амжалтанууд үргэнөөр харуулагдаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: выставкын талмай дээрэ табигдаhан хүдөө ажахын болон промышленна машинануудые хүнүүд хаража байна. **А. Калмыковой** фото.

Трактор, машинануудаа заhабарилна

Үшөөтэйн машинно-тракторна станциин механизаторнууд мүнөө жэлэй хүдэлмэриин үедэ амжалтатайгаар ажаллаа.

Һайнаар элдүүрилэгдэhэн газарта хабарай тарилгые агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэhэнэй ашаар, тэдэнэр харьяата колхозуудайнгаа таряалангай полинууд дээрэ hайн эдеэтэй, баян ургаса ургуулаа. МТС-эй харьяата колхозууд таряа тушаалга, худалдалгаар гүрэнтэйгөө тоосоод, үрэhэ хүрэнгээ гол түлэб хаагаад, сэбэрлэжэ, тарилгын шанарта хүргэжэ байна.

Дурсагдаhан МТС тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые дүүргүүтэй байна. Тиихэдэ нүхэр В. П. Каленовой хүтэлбэрилдэг 7-дохи тракторна бригада условно трактор бүхэндэ 810 гектар элдүүрилжэ, жэлэйнгээ хүдэлмэриин түсэбые 120 процент дүүргээ. Тиигэжэ тус бригада МТС дотороо түрүү hуури эзэлбэ. Условно трактор бүхэнөөр 790 гектар элдүүрилжэ, түсэбөө 115 процент дүүргэhэн нүхэр А. А. Шишмарёвой даадаг 9-дэхи бригада хоёрдохи hуурида гараа. Мүн МТС пар хахалха түсэбөө дүүргээ.

Сагай уларилай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, бараг hайн ургаса абтаа. Амяарлан хуряалга үргэнөөр хэрэглэгдээ. Мүн ургаса саг соонь хуряажа абтаа гээшэ.

Таряагаа hайнаар хуряажа дүүргэhэн механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын машинануудай заhабарие хаhа соонь эхилээд, тэрэ хүдэлмэрие амжалтатайгаар үргэлжэлүүлжэ байна.

Заhабарилгын хүдэлмэрие нёдондонойхиhоо hара шахуу урид эхилhэн Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд мүнөө 20-ёод шахуу трактор паркдаа оруулаад, тэдэнэй 8-ые хүсэд заhабарилаад, бэшыень заhабарилжа дүүргэхэ болоо. Гадна, 54 сеялкэ, 9 комбайн, 3 плуг заhабарилагданхай.

Заhабарилгын хүдэлмэридэ тракторна бүхы бригаданууд хабаадуулагданхай. Илангаяа нүхэд Бальчугов, Каримов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд заhабарилгын хүдэлмэрие эмхитэйгээр эхилээ.

Заhабарилга дээрэ узловой арга эмхидхэгдэhэн болобошье, даб дээрэ хүдэлмэри түхэреэн жэл соо заhабарилгын графигаар ябуулагдана. Заhабарилга саашадаа узловой аргаар үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

Октябриин революциин 40 жэлэй ойе ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө МТС-эй механизаторнууд улам эршэмтэйгээр ажаллаа. Мүнөөшье эршээ hуладхаагүй. Жолоошон Павел Сидоров, слесарь Демит Юмов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 150—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тэрэшэлэн, механизаторнууд Иннокентий Хороших, Михаил Кудрявцев гэгшэд заhабарилга дээрэ hайнаар хүдэлмэрилнэд.

Энэ жэлдэ заhабарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан механизаторнуудай эрилтээр инструмент, зэр зэбсэгүүдээ гол корпустаа байлгадаг болоо. Тиигэжэ инструментын түлөө холо, ондоо газар руу ябажа, сагаа гээхэ ябадалые болюулаа. Тэрэшэлэн, цехүүдтэ вентиляци хэhэн байха юм.

Н. Цыбенов, манай корр.

Үбэлэй сезондо hайнаар бэлдэхэ

Бурят-Монголой физкультурнигууд бүхы арадтаяа хамта Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе спортын ехэхэн амжалтатайгаар угтаа. Спортын хэрэг hүүлэй үедэ hайжаржа, спортсменүүдэй мэргэжэл нилээд дээшэлүүлэгдээ.

СССР-эй, РСФСР-эй арадуудай спартакиадын үдэр манай хоёр спортсмендэ спортын мастерай нэрэззэргэ олгогдоhон, гурбан хүн мүн тиимэ нэрэззэргэдэ хүртэхэ эрхэтэй болоhон байха юм. Тиихэдэ манай республикын рекорднууд 70 дахин шэнэлэгдээ.

Алас Дурна зүгэй зонын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ манай республикын эрэшүүлэй команда 3-дахи, эдиршүүлэй команда 1-дэхи hуури эзэлhэн байна. Мэнэ hаяхан Тбилиси городто боложо үнгэрөөшэ түмэрзамшадай бүхэсоюзна мүрысөөндэ манай Улан-Удын паровозо-вагонно заводой «Локомотив» бүлгэмэй хүнгэн атледүүд ехэ илалта туйлажа, 2-дохи hуури эзэлбэ. Мүн Яхадай АССР-эй, Магаданска областиин, БМАССР-эй боксёрнуудай мүрысөөндэ манай боксёрнууд ехэ илалта туйлаа.

Республикын зарим аймагууд, городууд спортын талмай түхеэржэ, заhабарилхын тула үнгэрэгшэ зун горьтой юумэ хээ. Түнхэнэй, Яруунын, Кударын аймагуудта бараг hайн стадионууд, Городок город, Каменск тосхондо спортын залнууд баригдаа. Улан-Удэ городой «Локомотив» (ПВЗ), «Байкал», «Локомотив» (транспорт) бүлгэмүүд үбэлэйнгөө спортын сезондо hайнаар бэлэдхэжэ байна.

Гэхэ зуура, республикын олонхи аймагууд, городуудта спортын хүдэлмэри улам hайжаруулгын, үбэлэй спортын сезондо бэлдэлгын талаар өөдтэй юумэн хэгдэнэгүй.

Республикын спортсменүүдые шухала хэрэгсэлнүүдээр (тэрэ тоодо үбэлэй хубсаhаар) хангаха арга мүнөө жэлдэ илангаяа ехэ. Бурмонкоопсоюзай, Главспортторгын базануудта сана, коньки гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд үни асарагданхай. Зарим аймагууд, бүлгэмүүдэй захилнууд дүүргэгдээ. Гэбэшье, Бурмонкоопсоюзай базын hара хахад шахуу хаалгатай байhан дээрэhээ олон аймагууд спортын хэрэгсэлнүүдые абаадүй байhаар.

«Динамо» бүлгэмэй хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии. Эмхидхэhэн секцинүүдтэнь хүн зон үшөөл үсөөн хабаадуулагдана. Олонхинь үбэлэй туршалга хэжэ эхилээдүй. Стадиондоо мүльhэ хүргэхэ хэрэгтэ анхарал хандуулагданагүй. Стадион гэрэлээр хангаха, телефонтой болгохо асуудалнууд шиидхэгдээгүй. Городой физкультурын эмхи зургаануудай hорёо мүрысөө стадион дээрээ үнгэргэхэ договорнууд үшөө баталагдаагүй.

Иимэшүү дутагдалнууд hургуулинууд, институдуудай, спортын эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ бии байна. Уhанай-санын станци үбэлэйнгөө сезондо үшөө хүсэд бэлдээдүй байhаар. Эндэ 300 паар сана дуталдана. Октябрьска районой райкомхоз станциин гэрые дулаалха ёhотой аад, юушье хэнэгүй.

Физкультура болон спортын республиканска, городской комитедүүд, ажалшадай депутадуудай городской, аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд, предприяти, hургуулинуудай хүтэлбэрилэгшэд үбэлэй спортын хүгжэхэ хэрэгтэ энэ гэhээр анхаралаа хандуулха зэргэтэй. Елүүр, талмай, трамплинуудые саг болзор соонь түхеэрхэ шухала.

Бурят-Монголой физкультурнигууд энэ жэлэй сезоние hайнаар угтажа, спортын талаар бүри ехэ амжалта туйлахань дамжаггүй.

М. Михайлов.

Һайндэрэй урдахана Үдэ гол дээрэ түмэр-бетоноор хүүргэ баригдажа, ашаглалгада оруулагдаба. Тус хүүргэ дээгүүр трамвайн харгы табигданхай, мүн автомашинанууд, автобусууд ба бусад транспорт ябаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ хүүргэ. **Л. Хайдуровай** фото.

Партизанай хүбүүд

РАССКАЗ

Бэлигтэй бэрхэ дуушадай, уран шүлэг, уранзохёол найруулагшадай бүхы үнэн сэдьхэлhээ уралан бэшэhэн зохёолнуудта үзэгэйнь дээжэ боложо ороhон Байгал далайе гоёшоонгүйгөөр алад гарахын аргагүй.

Теэд Байгал далайе тойрожо hууhан хүнүүдые, тэдэнэй зохёон байгуулхы габьята ажалые шүлэг болгон найруулаа hаа, хэдэн зуу мянганшье ном соо багтахагүйл. Хүнүүдэй ажалай ашаар эндэхи байгаали, дэлхэйн түхэл шарайшье ондоо болонхой ха юм.

Дүшөөд гаран жэлэй урда тээ эндэхи байгаали, дэлхэй, эндэхи хүн зон ямар байгаа гээшэ hэм гээд бодоод үзээл. Тэрэ холын үедэ Байгал далайшье ууртайгаар долгилдог байгаа бэшэ аал?! Мүнөөнэйхидэ адли иимэ хүхюун, энеэдэтэй согтой хүнүүдшье ябаагүйл. Тэрэ сагhаа хойшо ямар зэргын оюун бэлигтэ хүнүүд урган гараа гээшэб. Тэдэнэй хэжэ байhан ажалынь ямар үнэтэйб!

Вагоной сонхоор хаража hуугааша эдэ хоёр хүбүүд дүшэн жэлэй урда тээ Агуухэ революциин болоогүй hаа, хэд болоод ябаха байгаа гээшэб. Эдэ хоёр хүнүүдэй намтарые хаража үзээл...

«Москва-Владивосток» гэhэн маршрудпассажирска түргэн поезд Байгал даэрьеэр зуралзуулан табилуулжа а. Зунайнгаа амаралтые үнгэргэhэн үтэй согтой студент—залуушуул, бүдүүн томоотойшог хүнүүд, мүн биан үхибүүдтэй эхэ эсэгэнэршье бии ртэй, вагон бүхэн соо шуулатай, этэй.

үрбадахи вагоной нэгэ таhалга соо ад шахуу наhанай хоёр хүн ябана. лга соонь таатай зохидхон, арюун р, зөөлэн оронууд заhаатай. Нэгэнэйнь э машинистын погонтой китель, нүэ оронойнь дэргэдэ hайн бүдөөр оёгн хара хүхэ костюм үлгөөтэй, вагоябадалда hэжэргэдэн hэнжэлзэнэ.

Байгал далай сонхын саана сиидэн эр мэлмэрэн долгилно. Ямаршье бээ уранзураашын биирэhэ нимэ гоё hайзураглал бүтэхэгүй хадаа гэжэ hанаhэмжэн үүлэнэй забhараар шурган ажа, орохоо дүхэжэ ябаhан үдэшын най туяан захагүй үргэн сэл хүхэ ай нюруу дээрэ үнгэ бүриин hолонго ан мэтэ шара, улаан, хүхэ, ногоон ригуудые далайн гүн худар адхаруумэлмэрүүлнэ. Эрье дээрэ загаhашатүүдэгүүд залиржа, шэнгэхэн утаань hүлэмхихэноор таран hуунагтана. рэ хоёр хүн мүр мүроо тэбэрилдээд, hоо нюдаеэ hалгаангүй, эдэ бүгэдые жа, нэгэшье үгэ дуугаралсангүй, тус а досоогоо бодолгото болон hуунад. хоёр хэды дахин энээгүүр алад гара, Байгал далайгаа харангүйгөөр үнгүй.

н бүхэн түрэhэн гараhан дайдаяа рхон магтадаг заншалтай ха юм. тиимэшье байгаагүйдөө арганьгүй. эн, удэhэн, хүн боложо тэнжэhэн нютаг гээшэ хододоо үнэтэйгөөр, сэдьойро дүтэхэнөөр hанагдадаг лэ.

**
*

1930 он ябажа байгаа hэн. Үгытэй таряашад нюдарган баяшуул хоёрой хоорондо шанга тэмсэл боложо байба. Бухэли наhан соогоо баяшуулда мүлжэгдэжэ, бүхэтэр болошоhон үгытэйшүүл нюргаа сэхэлэн бодожо, хамтын ажахыда хамжан ороод, нюдарган баяшуулые усадхажа эхилбэ. Теэд баяшуул үбhэнэй үзүүрээр үлхэлдэн, тэмсэлээ үргэлжэлүүлhээр лэ байгаа. Үгытэйшүүлэй хоорондо үhөө хёмороо үүдхэдэг, элдэб харата хардалга гүрдэлгэ хэдэг байба.

Энэ үедэ Шэбэртэ нютагай үгытэйшүүл «Улаан-Таряашан» гэжэ колхоздо нэгэдэн оробо. Хорёод гаран онуудай үеэр улаан партизан ябаhан, үхибүүн бага наhанhаа Дугар баяннай хони адуулжа, хоолойгоо тэжээhэн Доржо Базаров энэ колхозой түрүүлэгшээр hунгагдаа бэлэй.

Эгээл энэ үедэ hаяхан айлайхи болоhон залуу түрүүлэгшындэ багташагүй ехэ баяр хүрэжэ ерэбэ. Хорин найматай боложо ябаhан Доржын hамган Долгор түрүүшынгээ үринэрые бэлэглэбэ. Доржотон тэрэ үдэшэ нэгэн доро хоёр хүбүүдэй милаангуудые хэжэрхёо бэлэй.

Залуу түрүүлэгшэ эхир хоёр хүбүүдээ ээлжээ ээлжээгээр хаража, энеэбхилэн байхадаа, нэгэндэнь—Согто, нүгөөдэдэнь—Солбон гэhэн нэрэ үгөө hэн.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо колхозшье түбхинэжэ, хүнэй байдалшье hайжаржа эхилбэ. Эхир хоёр хүбүүдшье хүн боложо эхилээ hэн.

Эхир хоёр хүбүүдэй арайхан гэжэ гурбатай боложо ябатар айхабтар ехэ гай тодхор ушарба.

Нэгэтэ зунай үдэшэлэн Доржо Дылгырович оройхон болотор правленидээ хүдэлөөд гэртээ харижа ябаба. Гурбан мүшэн нилээд дээрэ гаранхай, хахад hүни арай болоогүйхэн байба... «Хоёр гурбан хоногhоо үбhэ хуряалгада гарахамнай, үбhэ ехээр абаагүй hаа, бэрхэтэйшэг лэ бологдохонь» гэхэ мэтын элдэбын юумэ бодожо ябаhаар ута далай углуу тойрохотойнь адли, газар дороhоо гараhандал хоёр хүн бии болоодхибо.

—Зай, түрүүлэгшэ, үгытэй яндан Базарай хүбүүн, бидэ шамтай тоосохомнай, гараа үргэ! — гэhэн баян Гэбшын ехэ хүбүүнэй hогтуушаг абяан дуулдаба. Наганаа абаха гээд, түрүүлэгшын гараа хармаандаа хэхын тэндэ хойноhоонь нүгөөдэнь шиидамаар сохижорхибо. Тэрэнэй шорой үмхэн алдалшахатайнь адли нүгөөдэнь ерэжэ дээрэhээнь унаад, наганиинь абажа, дала мүр руунь хутагаар хадхажархиба.

Нэгэ хэды болоод, мэдээ орон гэхэдэнь, ойронь хэншьегүй, хон жэн. Арайхан мүлхижэ, шуhаа адхаhаар гэрэйнгээ богоhодо хүрэжэ ерээд ёолоходонь, үбгэнөө хүлсэжэ унтангүй хэбтэhэн Долгор hамганиинь гүйжэ гараба.

Богоhо дээрэ алдалжа, улаан шуhан болошоод хэбтэhэн үбгэнөө харахадаа hамганиинь ухаа мэдээ алдан шашхаад, дээрэнь унашаба. Түрүүлэгшындэ дүтэ hуудаг айлнуудhаа хүнүүд гүйлдэжэ ерэбэ.

Дүмүүхэнээр тэлэжэ гэртэ оруулаад, зарим нэгэниинь хубсаhыень тайлана, зарим нэгэн фельдшерые бэдэрэн гүйлдэбэ. Энэ үедэ түрүүлэгшэ нюдөо нээжэ.

—Гэбшын хү... бүүд.... хадхаа... гэртэхидым харал..,—гэжэ хэлээд лэ, хэтэ мүнхэдөө нюдэеэ анишаба.

Тэндэ байhан хүнүүд бултадаа уйлалдан, буруу харашабад. Нэгэ хэдэн эрэшүүл шүдөө зуужа, Гэбшын хоёр хүбүүдые бэдэрхэеэ гараба. Тиихэдэ эхир хүбүүд юушье мэдэнгүй амтатайгаар унтажа хэбтээ бэлэй.

Иимэ ехэ гашуудал тэсэнгүй, эхир хоёр хүбүүдэй хайрата ганса эхэнь хэбтэриин болошоо бэлэй. Гашуудал зоболондо нэрбэгдэхэhээ гадна, саа үбшэндэ баригдашоо hэн.

Эхэнь дуугаржа шадахаа болишоод хэбтэхэдээ, гуламтынгаа захада наадажа, үнэhэ шоройдо будалдашоод hууhан хоёр хүбүүдээ уhаар дүүрэшэhэн нюдөөрөө уйдхартайгаар хаража, амаяа хүдэлгэдэг, хоёр хүбүүд тээшээ хургаараа заадаг байба. Тиихэдээ хайрата эхэнь иигэжэл хэлэхэсэ hанадаг байгаа ха:

—Эдэ хоёр хүбүүдээ хүн болгожо, гарынь ганзагада, хүлынь дүрөөдэ хүргэхэ хуби заяагүй эхэ эсэгэ хоёр байба гээшэбди. Зон нүхэдни харалсажа, туhалалсажа ябана бэзэт. Хүнэй зэргэ хүн боложо, эхэ эсэгынгээ нэрые нэрлүүлжэ ябаа hаань, hайн юм hэи ааб даа. Теэд, хай даа, хайрата үринэрни, хүн болотороо юумэ үзэхэтнай хадаа,—гэжэ аман соогоо дуугараад, нюдэнэйнгоо уhые үхибүүдтээ харуулхагүй гэжэ буруу харашадаг hэн.

Тиигээдшье эхир хоёр хүбүүдэй хайрата эхэнь эдэгэхэ хуби заяагүй байба.

...Оодон хонин нэхы дэгэлтэй, дүрбэсэ хүсөөгүй хоёр бишыхан хүбүүд үнэшэн үрөөhэн үлэшэбэд. Нютагайнь хүнүүд хоёр хүбүүдые ээлжээ ээлжээгээр гэртээ абаашадаг, үргэжэ өөрын хүбүүн болгожо абахые оролдодог, зарим үедэ буляалдадагшье байгаа. Нэгэ нэгээр hалгааха гэхэдэ, эхир хоёрые hалгаажа болдоггүй юм, яабашье суг ябаха ёhотой гэлсэдэг hэн.

Эгээл тиигэжэ байха үедэ районой центртэ хүүгэдэй байшан нээгдэжэ, түрэлхидгүй, үншэн үхибүүдые суглуулжа эхилбэ.

Энэ байшангай директорээр томилогдоhон, Базаровтай сугтаа партизан ябажа, сагаантанаар тэмсэhэн Иван Петрович Воробьев хоёр хүбүүдэй үнэшэн үроohэн үлэшэhэние дуулаhан хадаа нэн түрүүн Шэбэртэ нютагта гүйлгэжэ ерээ hэн. Нютагай хүнүүд таняа үзөөгүй ород хүндэ хоёр хүбүүдээ үгэхэ дурагүй байба. Колхозой правленидэ багахан суглаа зарлажа, Иван Петрович хоёр хүбүүдые үлэдхөөн, үбшэлүүлэнгүй хүн болгохобди, эрдэмдэ hургахабди гэжэ байгаад нютагай зониие арайшье гэжэ этигүүлбэ.

Базаровай hүүлээр колхозой түрүүлэгшэ болоhон Дашын Базар хоёр хүбүүдые хүтэлжэ, Иван Петровичын хажууда асараад, бултанай зүгhөө иигэжэ хэлээ hэн:

Улаан партизан ябажа, Совет засагай түлөө тэмсэhэн Доржо Дылгырович Базаровай эхир хоёр хүбүүд энэ байна гээшэ. Һайнаар хүмүүжүүлжэ, эсэгэдэнь адли хатуу зоригтой хүбүүд болгохыетнай манай колхозой гэшүүд бултадаа танда найданабди,—гээд хоёр хүбүүдэй толгойе эльбэн байба.

—Базаровтай сугтаа партизан ябаhан хүмби, тэрэнэй hайн нүхэрынь байхаб, Совет засагай ашаар, совет хүнүүдэй туhаламжаар хүмүүжүүлжэ шадахабди гэжэ таанадые найдуулнаб,—гэжэ Иван Петровичын сэбэр бурядаар хэлэхэдэнь, нютагай зон баярлажа, алигаа ташаба.

Хойто үглөөниинь тосхоной хүнүүд эхир хоёр хүбүүдээ бултадаа үдэшэжэ, Үхэрэй Тала гаратарынь хойноhоонь хаража, даллан байгаа hэн.

Согтой хүхюун хаб харахан нюдэтэй, алинииншье илгаруулхаар бэшэ гэмээр аб адлихан хоёр хүбүүд уруу дуруу, болошонхой, доошоо харашоод, тэргын hэжэрээндэ монсогорхон толгойнуудаа хүдэлгэн, хулгай нюдөөрөө Иван Петрович тээшэ хаража ябабад.

Тосхондо хоёр-гурба хоноходоо Иван Петрович хоёр хүбүүдые конфетэ, сахараар хүндэлжэ, энэрхы дулаанаар хооралдэжэ, бэедээ нилээд дүтэрхы болгожо шадаhан байгаа.

Үхибүүдэй байшангай хүдэлмэрилэгшэд эхир хоёр хүбүүдые өөмэгшөөжэ, энэрхы дулаанаар угтажа абаа hэн. Гэнтэ иимэ hайн байдалда орошоhон хүбүүд уданшьегүй дадажа, энэ байшан өөрынь түрэл гэр болошоо бэлэй.

Энэ байшанда хэдэн олон жэл соо хүмүүжэжэ, ажал хэжэ hурахын хажуугаар эрдэмдэ hуралсажа, арбан класс дүүргээд, арбан долоотой болоходоо, хоёр хүбүүд Улан-Удэдэ hурахаяа ерэбэ.

Арбадахиие алтан медальтайгаар дүүргэhэн Солбон Эрхүүгэй Ждановай нэрэмжэтэ университедтэ hурахаяа ошобо. Согтонь Улан-Удын түмэр замай училищада ошожо, машинистын туhалагша болохоор hуралсаха гэжэ шиидэбэ. Согто Солбондоо орходоо бэеэр нэгэ бага үндэршэг, хүдэр бата бэстэй, ёhотойл ажалша үриин хүбүүн бэлэй.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта)

„Кремлиин курантнууд“

Бурят драмын театрын коллектив драматург Н. Погодиной «Кремлиин курантнууд» гэжэ пьесээр шэнэ зүжэг найруулан табиба. Энэ зүжэгөө театрын коллектив Октябриин революциин 40 жэлэй ойдо зорюулаа.

Һайндэрэй урта тээ театрта хүн зон олооро сугларжа, энэ зүжэгые ехээр һонирхон хараа. Илангаяа агуусхэ Ленинэй образые сценэ дээрэ харахадаа тэдэнэр нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

— Энэ зүжэг юрын зүжэг бэшэ, харин манай театрын артистнарай, мүн бүхы коллективэй творческо ехэ ажал гээшэ,— гэжэ тус зүжэгые найруулан табигша режиссер Ф. Сахиров хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье зүжэгтэ хабаадалсаһан артистнар 1920-ёод оной ажабайдалые, манай социалистическэ ороной түрүүшын жэлнүүдтэхи хүшэр хүндэ үдэрнүүдые үнэншэмэ зүбөөр харуулжа шадаа.

Зүжэгтэ иимэ хүнүүд наадаа: В. И. Ленинэй рольдо БМАССР-эй арадай артист И. Миронов, инженер Забелин — РСФСР-эй габьяата артист В. Халматов, тэрэнэй басаган Маша—артистка В. Найдакова, матрос Рыбаков — В. Самандуев, мүн тэрэшэлэн РСФСР-эй арадай артистнууд Ч. Генинов, Н. Гендунова, РСФСР-эй габьяата артистнууд М.Степанова, А. Ильин, БМАССР-эй арадай артистнууд Ю. Шангина, Б. Вампилов, БМАССР-эй габьяата артистнууд С. Халтагарова, П. Николаев, Ж. Иванов, Т. Ринчино ба бусад.

Театрын уранзурааша, БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша Б. Чернутов сценые ехэ зохидоор гоёон шэмэглэһэн байна

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: зүжэгэй нэгэ сценэ.

Л. Георгиев.

Спортын һонин

Түмэр замай техникумэй спортын зал соо классическа барилдаагаар, хүндые үргэлгөөр городууд хоорондын мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Һайндэртэй дашарамдуулан үнгэргэгдэһэн энэ мүрысөөндэ Бурят-Монголой республикын ба Читын областиин бүхэшүүл-спортсменүүд хабаадалсаа.

Айлшад һайн бэлэдхэлтэй байжа, манайхин илалта туйлажа шадабагүй. Манай республикын бүхэ барилдаашадай дундаһаа Астраханцев, Власов, Халтанов гэгшэд бараг һайн тулалдаа. Гэбэшье, тэдэнэр мүрысөөндэ бээ бэлдэнгүй, һорингүй ерэһэн дээрэһээ эсэсэй эсэстэ абиртажа, хаягдашаһан байха юм.

Хүндые үргэлгөөр айлшадта илалта тиимэ бэлээр хүртөөгүй. Манай республикын түлөөлэгшэд Казаков, Куценко гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлээ. Бэеын шэгнүүрэй бэшэ 5 категоринуудаар читынхид илалта туйлаад, түрүү һуури эзэлбэ.

***

Хүндые үргэлгөөр республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн һаяхан боложо дүүрэбэ. Чемпионой нэрэзэргэ олохын тула БМАССР-эй хорин бэрхэ спортсмен мүрысэбэ.

Тон хүнгэн бэетэйшүүлэй дундаһаа Городок городой спортсмен Тугаринов, (хамта 222,5 килограмм үргөө), хүнгэншэг бэетэйшүүлэй дундаһаа Улан-Удын спортсмен Золтоев (255 килограмм), хүнгэн бэетэйшүүлэй дундаһаа Васильев (252,5 килограмм), дундашаг бэетэйшүүлһээ—Манзуров («Авангард») мүрысөөндэ шалгараа.

А. Игумнов.

Мотоциклистнүүдэй мүрысөөн

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой дэргэдэхи ДОСААФ-эй автомотоклуб «Локомотив» газетын редакци хоёр һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан, мотоциклистнүүдэй мүрысөө үнгэргэбэ.

Мүрысөөндэ заводой цехүүд болон таһагуудай мотоциклистнүүд, тэрэ тоодо 1957 ондо мотоциклистнүүдэй курса дүүргэһэн залуу спортсменүүд хабаадалсаа.

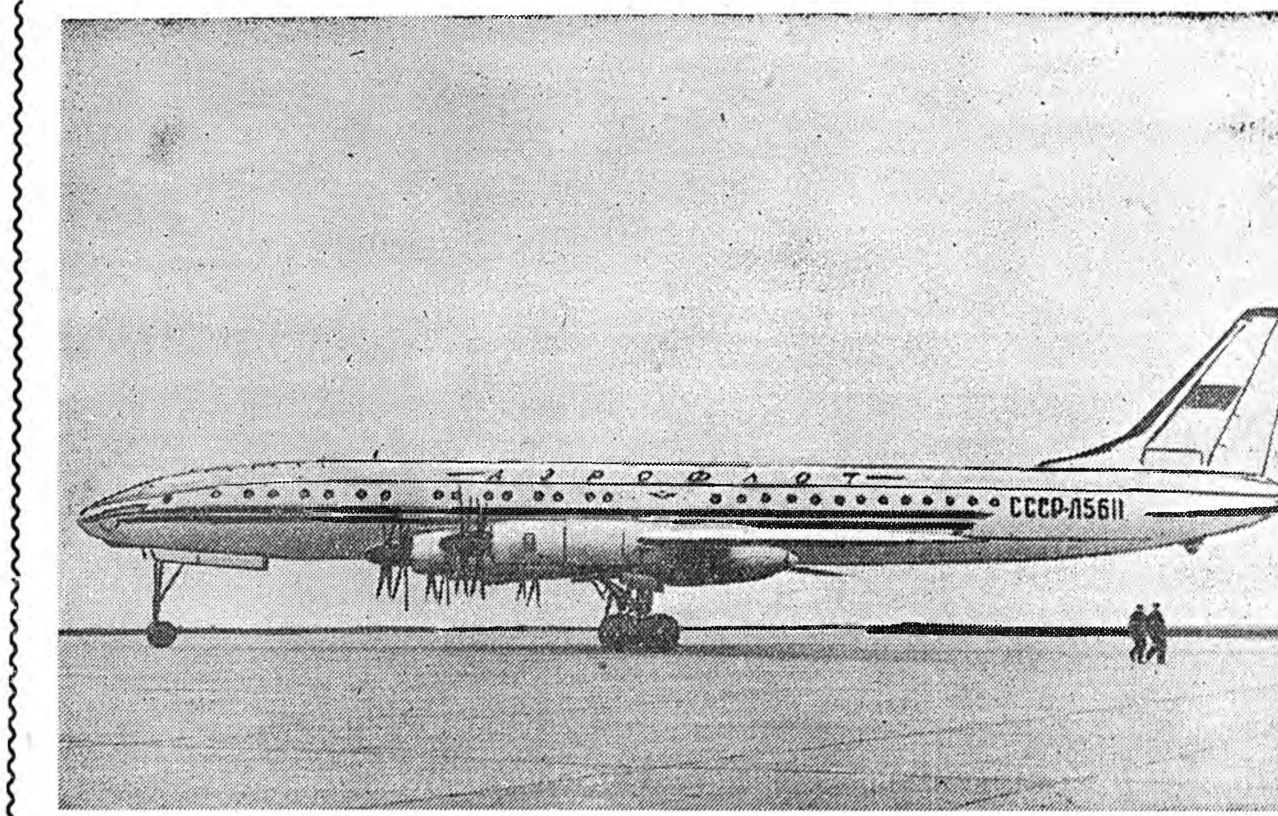
Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ арматурна цехын спортсменүүд Б. П. Скатов, В. И. Григорьев гэгшэд баранние ахин гаража ерэбэ.

Команданууд хоорондын мүрысөөндэ мүн арматурна цехын түлөөлэгшэд (тренерынь Григорьев) түрүү һуури эзэлээ, котельнэ ба заһабарилгын механическа цехын спортсменүүд удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Түрүү һууринуудые эзэлһэн спортсменүүд болон командануудта заводой, «Локомотив» газетын дипломууд ба грамотанууд барюулагдаа.

И. Черкашин.

„ТУ-114“ гэжэ пассажирска шэнэ самолёт

Генеральна конструктор А. Н. Туполевэй хүтэлбэрилдэг коллектив «ТУ—114» гэжэ реактивна шэнэ самолет зохёогоо. Турбовинтовой 4 мотортой энэ самолет пассажирнуудые, багаж, почто, мүн бусадшье ашаа шэрэхэ зорилготой юм.

Шэнэ самолет балай холо бэшэ газарта 170 хүниие, холошог газарта 120 хүниие тээхэ шадалтай. Москваһаа Сочи хүрэхэ зэргын дүтэшэг газарта 220 хүн һууха юм. Пассажирнуудай кабинануудай доодо таладань ехэ ашаан багтаха.

Шэнэ самолет буунгүйгөөр 10—12 час ниидэхэ шадалтай юм. Жэшээнь, энэ самолет Москваһаа Владивосток, Пекин, Токио, Дели, Рангун, Нью-Йорк гэхэ мэтэ холын газарнуудта буунгүйгөөр ниидэн ошохо аргатай. Самоледоор ниидэгшэд замдаа дуратай эдеэ хоол абажа эдихэ аргатай байха.

Самоледто орёо нарин шэнэ приборнууд тодхо[illegible] донхой.

«ТУ—114» гэжэ самоледто һууха биледэй сэ[illegible] түмэр замаар ябаха биледүүдтэй адлирхуу бо[illegible] гогдохо. Энэ самолет дэлхэй дээрэхи эгээн том[illegible] пассажирска самолет гэжэ мүнөө үедэ тоологдоно.

«НК—12М» гэжэ маркын турбовинтовой двига[illegible] телиинь хариин гүрэнүүдтэхи самоледуудай иимэр[illegible] хүү двигательнүүдтэ орходоо хүсөөрөө 2 дахи[illegible] булюу юм.

«ТУ—114» гэжэ самолет эгээн түргөөр ниидэ[illegible] пассажирска самолет гэжэ тоологдоно.

Ц. ДОНДОКОВА

Омогорхоноб

Түрэл минии Бурят орон!
Түүхэшни яһала зузаан лэ даа.
Хэшээлдээ һуунаб түүхыеш иран,
Хэмгүй ехэ бодолдо абтанаб даа...
Дайша хаануудай хүлэгэй туруунууд
Дайда дээгүүрш тамгаяа үлөөгөө.
Хангай нютагаа хамгаалан, баатарнууд
Хатуу булад һэлмэнүүдээ элээгээ.
Аюулта тэшхээнүүдһээ зоноо аршалхаа,
Агуусхэ ород арадтай нэгэдээш.
Хаяа хадхан ород бурядууд һуухадаа
Хани барисаагаа алдаагүй хэзээдэш...
Зүгөөр үлүүгээр һанагдана мүнхэ
(Зуунжэлнүүдэйш түүхэһээ холо үлүүгээр!)
Һүүлшын дүшэн жэлэйшни түүхэ!
Һүгэдэн дууланаб уран үгэнүүдээр.
Үлэн хооһон байдал мартагданхай,
Үбшэн тахал үзэгдэхөө болинхой.
Урдань тайга байһан газарнуудаар
Мантан заводуудай утаан бушхана.
Талын дундуур заһамал харгыгаар
Таряа тээһэн машинанууд ошоно.
Зонойшни нюдэндэ гэрэлтэн байдаг
Золтой байдалайнь һаргама туяа.
Арадайм үхибүүд һуражал байдаг,—
Арюухан даа арадайм хуби заяан!
Сэсэн Партиин ударидалгаар дабхиналши
Сэхэхэн замаар, Бурят оромни!
Баясан омогорхоноб шамаараа басаганшни,
Баян суутайхан Бурят оромни!

Партизанай хүбүүд

(Түгэсхэл)

Согтын яахадаа машинист болохо гэжэ ниидэһэн тухай нэгэ хэды үгэ хэлэхээр юм. Улан-Удэдэ багшын институтда экзамен барижа ороод, Солбоноо Эрхүү хүрэтэр үдэшэхэ гэжэ станци дээрэ срээд байба. Эндэ хоёр хүбүүд түрүүшынхеэ паровоз хаража, тойрон ябабад. Паровозой машинист аб адлихан хубсаһатай, аб адлихан шарайтай хоёр хүбүүдые харахадаа:

— Хоёр хүбүүд, наашаа ерэгтыл даа. Таанад, магад, манай түмэр харгын училищида һурахаяа ерээ гүт?—гэбэ. —Тэндэ һурахадаа элдэбын мэргэжэлтэй болохот. Иимэ хүдэр паровозшье жолоододог болохот. Зай, юун гэхэ байнат? А?—гээд машинист хүбүүд тээшэ хаража, энеэбхилэн байба.

—Үгы даа, би Эрхүүгэй университедтэ һурахаяа ошохомни, а энэмни пединститутда һурахань,—гэжэ Солбон харюусаба.

— Аа, тиигээ һаа, өөһэдоо мэдыт даа, залуу хүнүүд,— гэжэ машинист дурагүйшэгөөр дуугараад, саашаа ябашаба.

— Иимэ хүдэр томо машина жолоодохо болодог һаа, яагааш һайн байгаа гээшэб. Ши юун гэжэ һананаш, тэрэ училищида һураа һаамни яаха юм?—гээд Согто Солбон тээшээ хараба.

— Харин өөрөөл бодожо үзыш даа. Минии һанахада, машинистшье болоходо һайн байна,— гэжэ Солбон харюусаба.

Солбоноо үдэшөөд, перрон дээрэ гансаараа үлэшөөд байхадаа Согто хайшаашье ошожо ядашоод байба. Тэрэнэй зосоо хоёр ондоо хүн бии болошоһондол хоёр тээшээ буляалдана. Хүдэр томо паровозой сонхоор газаашаа шагаашоод, тугаарай машинистда адли тоһон болошоһон хубсаһатай хүхюу согтой Согто Базаров нюдэндэнь харагдахадал гэнэ. Баһа тиигэжэ байтараа зузаан портфель барьяад, класста орожо ябаһан нүгөөдэ Согто Базаров бии болоно. Тиигэжэ нэгэ хэды бодолгото боложо байтараа Согто гараараа запгажархёод, зүүлжээ алхалшаба...

Үхибүүн ябахаһаа хойшо хатуу шэрүүниие үзэһэн, ямаршье хүндэ хүшэр юумэнһээ тунхаридаггүй Согто адар томо паровозые жолоододог болохо гэжэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулаа һэн.

Оролдосотой, һубэлгэн, ажалша хүбүүн зон нүхэдэйнгөө дунда уданшьегүй хүндэтэй боложо, жэл хахад соо һураад байхадаа, «машинистын туһалагша» гэһэн дипломтойгоор паровоздо ерэбэ.

Хэдэн жэл соо машинистаар ажаллаһан сайбар һахалтай, үбсүүндээ Ажалай Улаан Тугай ордентой Павел Дмитриевич Бурковтай суг ябаха болобо.

Эхэ эсэгэгүйгөөр хүн болоһон энэ хүбүүе Павел Дмитриевич ехэл өөгшөөдэг, өөрынгөө хүбүүндэ адляар һанажа, мэдэхэ бүхы юумээ дууһынь ойлгуулжа үгэдэг, шэлэһэн энэ мэргэжэлыень ехэтэ һайшаадаг байба.

— Зүүн Сибириин булад харгы дээгүүр паровоз жолоодохо болоһон бурят хүбүүдэй нэгэниинь гээшэш. Хүдэлмэришэн болоһон нэрэ солоороо омогорхожо ябаха ёһотой юм,—гэдэг бэлэй.

Гурбан жэл соо машинистын туһалагшаар хүдэлөөд, Согто машинист болоо һэн. Мүнөө Зүүн Сибириин түмэр замда хүдэлмэрилдэг түрүү машинистнуудай нэрэнүүдые хараа һаа, Согто Базаровай нэрые түрүүшын хуудаһанда уншахат. Хэдэн удаа шагналда хүртэһэн, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан Согто Базаровай энеэбхилһэн шарайе газетэнүүдэй хуудаһанда хараһаншье байхадаа болохот.

Тиихэдэ Солбон Базаров Ждановай нэрэмжэтэ университедэй филологическа факультет дүүргээд, мүнөө дүрбэдэхи жэлээ университедтээ багшаар хүдэлдэг.

Эхир хоёр хүбүүд энэ зунайнгаа амаралтада нютагтаа айлшалһан байгаа. Хэдэхэн жэлэй урда тээ нэгэшье гэр байрагүй байһан газарта үндэр шэнэ байшангуудые жэрылгэжэ, хэдэн олон үйлсэ татан һубариһан шэнэ тосхон бодошоһон байба. Дүрбэн бишыхан колхоз нэгэдэжэ хамтараад, аймаг соогоо эгээ ехэ ажахытай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз болоһон байгаа.

Хүбүүдэй түрэһэн Шэбэртэ нютагтань хүнһөө үндэр кукуруза долгилжо байба.

Гушаад гаран опой үсэр эхэ эсэгэгүй боложо үншэрөөд ябаһан эдэ хоёр хүбүүдэй иимэ бэрхэ эрэнүүд болоод ябахые харахадаа нютагайнь хүнүүд баярлажа, нюдөөрөө уһа дүүргэн, хүндэтэйгөөр угтан амаршалба.

***

Байгал далайгаа гоёшоожо, вагоной сонхоор хаража һууһан хоёр залуушуулай бодото намтарые гоёон нэмээнгүйгөөр энээхэн багахан рассказ соо тобшо тэдыгээр хөөрэгдэбэ гээшэ ааб даа. Теэд эдэнэрэй намтарые дэлгэрэнгыгээр хөөрэхэ болоо һаа, бүхэли ном соошье багтахаар бэшэл.

Дүшэн жэлэй саада тээ Агуусхэ революциин болоогүй һаа, Совет засагай тогтоогүй һаа, эдэ хоёр хүбүүд иимэ улад болохогүй байгаа бшуу.

Агуусхэ Коммунистическэ партиин, Совет засагай ашаар эдэ хоёр хүбүүдтэл жаргаланта ороной хэды олон жаргалта хүбүүд коммунизмын түлөө тэмсэхэ үнэн шударгы хүнүүд болоо гээшэб! Иимэл даа, манай бодото ажабайдал!

Вл. ЛУБСАНОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Агуусхэ Октябриин 40 жэлэй ойн баярай сесси дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл тушаа хилын саана иигэжэ бэшэнэ

США-гэй гүрэнэй департаментын мэдүүлгэ

ВАШИНГТОН, ноябриин 8. (ТАСС). Хэблэлэй асуудалнуудые эрхилдэг гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Линкольн Уайт гүрэнэй департаментын тусхай мэдүүлгые хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ уншажа үгөө. СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дээрэ Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэл тухай тэрэ мэдүүлгэ доторынь хэлэгдэнхэй.

«СССР-тэ һүүлэй үедэ наукын, техникын талаар элитэ ехэ амжалта туйлагдаа» гэжэ Уайтын хэһэн мэдүүлгэ дотор халта дурдагдана гэбэшье, 40 жэлэй турша соо советскэ арадай туйлаһан угаа ехэ амжалтань балартуулагдана.

«Хэрбээ һайн үрэ дүнгэй туйлагдаха байгаа һаань, баруун, зүүн зүгэй оронуудтахи гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй ехэ зүблөөе зарлажа болохо байгаа» гэжэ мэдүүлгэ доторынь саашань заагдана.

АНГЛИ

ЛОНДОН, ноябриин 8. (ТАСС). «Дейли Уоркер» газетэ редакционно статья толилоо. Капиталистическэ, социалистическэ оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатай ехэ зүблөө үнгэргэхэ гэһэн Н. С. Хрущевой дурадхалые зүбшөөхыень газетэ статья дотороо уряалаа.

Эб найрамдал бэхижүүлхые уряалһан Советскэ Союзай дурадхалнуудые буруушааһанайнь түлөө баруунай оронуудые зэмэлхэ зуураа «Дейли Уоркер» газетэ иигэжэ заана: «Советскэ Союз һула байһан тулада буу зэбсэгээ хуряахые хүсэнэ бэшэ. Энэ гүрэн мүнөө үеын хүсэн түгэс зэбсэгүүдээр хангагданхай... Буу зэбсэг бүтээн гаргалгада зорюулагдажа байһан зөөри зөөшээ СССР зүбөөр хэрэглэжэ, советскэ арадай ажана байдалые улам һайжаруулхые хүсэнэ».

«Дейли Геральд» гэжэ газетэ статья соогоо Англиин, мүн НАТО-дэхи союзнигуудайнь бэелүүлдэг политикые шүүмжэлнэ. Гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые уулзуулха тухай Хрущевой дурадхалда баруунай оронууд шадаал һаа түргөөр харюу үгэхэ ёһотой, яахадааб гэхэдэ саг ошожол байна гэжэ газетэ мэдүүлнэ.

ИНДИ

ДЕЛИ, ноябриин 8. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй ойн баярай сесси дээрэ КПСС-эй ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлдэ Индиин хэблэл анхаралаа ехээр табина. Ехэ ехэ городуудта, тэрэшэлэн провинцинуудта гарадаг газетэнүүд элидхэлые хуряангыгаар эли газарнуудта толилоо. Советскэ Союзай бэелүүлжэ байгаа гадаадын политикын амгалан шэнжэ шанартай байһаниинь тэдэ статьянууд дотор заагдана.

«Зэргэ оршон байлга хадаа советскэ политикын гол шэнжэ шанарынь мүн болоно» гэжэ «Хиндустан Таймс», «Индиан Экспресс» газетэнүүд бэшэнэ. «Баруунай, зүүнэй оронуудтахи хүтэлбэрилэгшэдые ехэ зүблөөндэ хабаадуулхые Н. С. Хрущев дурадхана» гэжэ «Таймс Оф Индиа» газетэ ехэ гаршаг соогоо бэшэнэ.

Зэргэ оршон байхые, яаралтайгаар зэбсэгжэхэеэ болихые Н. С. Хрущев уряална гэжэ «Бомбей Кроникл» газетэ заана. Хэрбээ Советскэ Союзда империалистическэ гүрэнүүдэй добтолон ороогүй байгаа һаань, советскэ арад ямар нэгэн гүрэндэ хэзээшье добтолон ороогүй юм, добтолон орохошьегүй байна гэжэ элидхэл соогоо нүхэр Н. С. Хрущевой зааһые Индиин олохон газетэнүүд, тэрэ тоодо «Амрита Базар Патрика», «Бомбей Кроникл» газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ. Хүнүүдые хюдадаг буу зэбсэгүүдые гаргажа мүрысэхын орондо бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон ниидэгшэ хэмэл одонуудые гаргажа мүрысэбэл холо дээрэ байна гэжэ «Амрита Базар Патрика» газетэ бэшэнэ.

Уласхоорондын асуудалнуудые хүсэ хэрэглэжэ шиидхэхэ, тусхайлан хэлэбэл, дай хэжэ шиидхэхэ арга методһээ арсахыень, буу зэбсэг яаралтайгаар гаргахаяа болихыень, оронуудай хоорондо зэргэ оршон байха харилсаа байгуулхыень Н. С. Хрущев уряалаа гэжэ «Деккан Геральд» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Президент Эйзенхауэр радиогоо[illegible] телевидинеэр үгэ хэлээ

ВАШИНГТОН, ноябриин [illegible] (ТАСС). США-гэй президент Э[illegible] зенхауэр ноябриин 7-ной үдэшэ[illegible] радиогоор, телевидинеэр үгэ хэлэ[illegible] «Ороноо хамгаалхын тулада на[illegible] кын үүргэ» гэһэн темэдэ [illegible] тоо. Эйзенхауэр энэ темээр [illegible] бриин 13-да Оклахома-Сити [illegible] жэ газарта үгэ хэлэхэ ёһотой [illegible] һан юм. Гэбэшье, хэмэл од[illegible] агаарта табилгаар США-гэй [illegible] дэһэнтэй дашарамдуулан Аме[illegible] кын правительство конгресс д[illegible] тэрэшэлэн хэблэлдэ һүүлэй [illegible] ехээр шүүмжэлэгдээ. Энээнтэй [illegible] шарамдуулан гүрэниие шүүм[illegible] лэгшэдэй һанаае нэгэ бага [illegible] руулхые президент хүсэһэн ба[illegible] болоо. Президентын хэлэһэн [illegible] үгэнь эгээл иимэрхүү удхатай [illegible] Америкын сэрэгүүдэй мүнөө [illegible] ямар түхэлэй буу зэбсэгээр хан[illegible] дажа байһыень президент [illegible] Тэрэ тоодо ракетын зэбсэгые[illegible] дурдалсаһан байна.

Хэмэл одые Советскэ Союзай [illegible] биһан тушаа США-гэй прези[illegible] иигэжэ мэдүүлээ: «Советскэ Со[illegible] хэмэл одые табижа, угаа ехэ [illegible] жалта туйлаа, иимэ одонуудые [illegible] һэн эрдэмтэд магтагдаха ёһоор[illegible] магтагдаха байна. Огторгойн [illegible] санууд тухай һонирхолтой [illegible] мэдээнүүд абтаа, нэмэлтэ приб[illegible] нуудтай хэмэл одонуудай шэнэ[illegible] табигдахада бүри һонин бари[illegible] элирүүлэгдэхэ байна.

Бүмбэрсэг дэлхэйе тойрон [illegible] дэгшэ хэмэл одонууд оронойм[illegible] аюулгүй байдалда ямаршье хо[illegible] хүргэхэгүй байна. Гэбэшье, хэм[illegible] эдэ одонуудай табигдаһан ушар [illegible] рэгэй удхашанартай байна... [illegible] одонууд яахадаа сэрэгэй удхаш[illegible] нартай байнаб гэхэдэ эдэнэ[illegible] агаарта табихын тулада хүсэ ех[illegible] двигатель хэрэглэгдэһэн байна.

США-гэй правительствын саа[illegible] даа юу хэхэ байһан тухай дурда[illegible] зуураа, президент иигэжэ мэдүүл[illegible] «...Хэрбээ мүнөө үедэ хойшолуу[illegible] шагүй шухала асуудалнуудые [illegible] раадаа абаагүй байгаа һаа, [illegible] асуудалнуудые дары саг соо ши[illegible] хэжэ эхилээгүй байгаа һаа гээ[illegible] жэ болохо байнабди».

Буу зэбсэгые яаралтайгаар г[illegible] гаха, баллистическэ, тэрэшэлэн [illegible] ло һүрэдэг һомонуудые бүтэ[illegible] тушаа США-гэй правительств[illegible] абаха хэмжээе Эйзенхауэр тусх[illegible] лан заагаа. «Наука, техникын ас[illegible] далнуудые шиидхэхын тулада п[illegible] зидентын тусхай туһалагшые [illegible] болгооб» гэжэ президент мэдүүл[illegible] Ракетэнүүд болон һомонуудые [illegible] тээн гаргаха программые энэ ш[illegible] тушаал эзэлэгшэ хинан шалга[illegible] байха юм.

НАТО-гэй гэшүүн-гүрэнүүдые р[illegible] кетнэ зэбсэг бүтээн гаргалгада х[illegible] баадуулхын тула Америкын Хо[illegible] боото Штадууд бүхы хэмжээ а[illegible] ха юм гэжэ Эйзенхауэр заагаа.

США союзнигуудтаа ракетэ үгэжэ эхилхэнь

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 10. (ТАСС). Эйзенхауэрэй правительство Европодохи союзнигуудтаа һаяар ракетэнүүдые үгэжэ эхилхэ һанаатай байгша гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентство Вашингтонһоо мэдээсэнэ. Америкын правительство НАТО-гэй гэшүүн-гүрэнүүдтэй хэлсээ баталжа, тэрэ гүрэнүүдэйнгөө газар дээрэ ракетнэ базануудые байгуулха хүсэлэнтэй.

Редакторой орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 26. Телефоны редакции: редактора 46-32. зам. редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14 культуры и быта, промышленности — 34-05. местной информации и писем — 24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00580. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 572[illegible]